

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om en infrastruktur för geografisk information**

**PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL**

I denna proposition föreslås det att en lag om en infrastruktur för geografisk information stiftas. Genom lagen genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/2/EG om upprättande av en infrastruktur för rumslig information i Europeiska gemenskapen (Inspire), dvs. det s.k. INSPIRE-direktivet.

Målet för INSPIRE-direktivet är att systematisera och harmonisera hanteringen av vissa datalager som den offentliga förvaltningen innehar och deras tillgänglighet. Genomförandet av åtgärder som är förenliga med direktivet effektiviserar utnyttjandet av befintliga datalager, ökar informationssamarbetet mellan myndigheterna och skapar förutsättningar för uppkomsten av allt mångsidigare medborgartjänster. Direktivet och de åtgärder som är förenliga med det effektiviserar särskilt skötseln av miljöangelägenheter, men samma datamängder och tjänster används i

stor utsträckning inom flera olika sektorer inom förvaltningen och näringslivet.

Den föreslagna lagen syftar till att förbättra tillgången till geografisk information som innehålls av myndigheter genom att det skapas en sammanhängande infrastruktur för geografisk information och de tjänster som hör samman med den görs tillgängliga på bred front. Infrastrukturen för geografisk information kommer för Finlands del att ligga till grund för Europeiska gemenskapens infrastruktur för geografisk information. Lagen innehåller bestämmelser om bl.a. myndigheternas skyldighet att göra sådana geografiska datamängder som omfattas av lagen tillgängliga i ett datanät, om en söktjänst för dessa datamängder och om informationsutbyte mellan myndigheter.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 15 maj 2009.

## INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL .....	1
INNEHÅLL .....	2
ALLMÅN MOTIVERING .....	3
1 INLEDNING.....	3
2 NULÄGE .....	3
2.1 Lagstiftning och praxis.....	3
2.1.1 Hantering, distribution och utnyttjande av geografisk information .....	3
2.1.2 Lagstiftning .....	4
2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EU.....	7
2.2.1 INSPIRE-direktivet .....	7
2.2.2 Annan gemenskapslagstiftning som är av betydelse för INSPIRE-direktivet .....	11
2.2.3 Genomförande av INSPIRE-direktivet i vissa länder .....	12
2.3 Bedömning av nuläget .....	14
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN .....	15
3.1 Målsättning .....	15
3.2 Alternativa genomförandemodeller .....	15
3.3 De viktigaste förslagen.....	16
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER .....	17
4.1 Allmänt .....	17
4.2 Ekonomiska konsekvenser .....	17
4.3 Konsekvenser för myndigheterna .....	19
4.4 Konsekvenser för miljön.....	20
4.5 Samhälleliga konsekvenser .....	20
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN .....	21
5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial .....	21
5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats.....	21
6 ANDRA OMSTÄNDIGHETER SOM INVERKAT PÅ PROPOSITIONENS INNEHÅLL .....	22
DETALJMOTIVERING .....	24
1 LAGFÖRSLAG .....	24
1 kap. Allmänna bestämmelser .....	24
2 kap. Datamängder och information i infrastrukturen för geografisk information .....	25
3 kap. Geografiska datamängders tillgänglighet samt tjänster som ingår i infrastrukturen för geografisk information.....	27
4 kap. Villkor, avtal och avgiftsgrunder som gäller tillgång till och utnyttjande av geografiska datamängder .....	29
5 kap. Särskilda bestämmelser .....	30
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER .....	31
3 IKRAFTTRÄDANDE .....	32
4 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING .....	32
LAGFÖRSLAG .....	34
Lag om en infrastruktur för geografisk information.....	34
BILAGA .....	39
FÖRORDNINGSGRUND .....	39
Förordning om en infrastruktur för geografisk information.....	39

## ALLMÄN MOTIVERING

### 1 Inledning

Syftet med regeringens proposition är att genomföra direktiv 2007/2/EG om upprättande av en infrastruktur för rumslig information i Europeiska gemenskapen (Inspire), dvs. det s.k. INSPIRE-direktivet. Direktivet trädde i kraft den 15 maj 2007.

Målet för INSPIRE-direktivet är att systematisera och harmonisera hanteringen av vissa datalager som den offentliga förvaltningen innehar och att förbättra deras tillgänglighet genom att utveckla dels behandlingen av lägesuppgifter som hör samman med informationsobjekt, dels informationstjänster. Genomförandet av direktivet effektiviserar utnyttjandet av befintliga datalager för geografisk information, särskilt inom skötseln av miljöangelägenheter, ökar informationssamarbetet mellan myndigheterna och skapar förutsättningar för uppkomsten av allt mångsidigare medborgartjänster.

Den infrastruktur för geografisk information som upprättas genom den föreslagna lagen kommer för Finlands del att ligga till grund för Europeiska gemenskapens infrastruktur för geografisk information och utgör på samma gång en del av en mera omfattande nationell infrastruktur för geografisk information och av en mera övergripande informationsinfrastruktur för den offentliga förvaltningen.

### 2 Nuläge

#### 2.1 Lagstiftning och praxis

##### 2.1.1 Hantering, distribution och utnyttjande av geografisk information

Med geografisk information avses sådan lagrad information om objekt eller olika företeelser i den fysiska eller byggda miljön som innehåller en lägesreferens till en viss geografisk plats eller rutt eller ett visst geografiskt område. Med geografisk datamängd avses en identifierbar informationsteknisk sam-

ling av geografisk information. Datamängderna beskriver i allmänhet något enskilt tema (t.ex. ett trafiknät, fastighetsindelningen, byggnader) eller en sammanställning över temana inom något område (t.ex. den riksomfattande terrängdatabasen, en baskarta över ett planområde). Många nuvarande datalager och grundregister är samtidigt också geografiska datamängder.

Framställningen och hanteringen av geografisk information i digitalt format startade med kartproduktionen och hanteringen av fastighetsdata mot slutet av 1970-talet och har sedan dess börjat tillämpas successivt inom nästan alla sektorer. I huvudsak har geografisk information samlats in och geografisk informationsteknik tillämpats i enlighet med de olika sektorernas behov och under styrning av olika förvaltningsområden.

Jord- och skogsbruksministeriet ansvarar i Finland för de uppgiftsområden som rör allmänna kartverksarbeten, delning (sambvändning) av geografisk information och geodetisk forskning. De operativa inrättningarna inom dessa uppgiftsområden är lantmäteriverket och Geodetiska institutet.

Kommunerna ansvarar för framställningen av detaljerade kartverk för detaljplaneområdet och för att geografiska datamängder tillhandahålls med avseende på general- och detaljplanläggning och byggande. Dessutom ingår i många olika ämbetsverks och kommuners informationsförvaltning också en enhet eller funktion som ansvarar för behandling och hantering av geografisk information.

I huvudsak har den avgörande omständigheten när det gäller att samla in och hantera geografisk information varit varje organisations specifika behov och de specialvillkor som de programvaror som funnits på marknaden har ställt. De geografiska datamängder som samlats in och underhålls av lantmäteriverket och de kartor som lantmäteriverket framställer inom ramen för de allmänna kartverksarbetena är uttryckligen avsedda för omfattande bruk bland den stora allmänheten.

Den tekniska interoperabiliteten för geografisk information har man ända sedan 1980-talet strävat efter att utveckla genom olika projekt som byggt på frivilligt samarbete. Tills vidare har det just inte vidtagits sådana vidsträckta och systematiska harmoniseringsåtgärder som syftat till att främja datadelning och inverkat på framställningen och insamlingen av datamängder. I Finland existerar det inte heller någon sådan i direktivet avsedd organiserad sammanhängande infrastruktur för geografisk information som skulle ha definierats i administrativa bestämmelser eller i lagstiftningen. Datadelningen har i Finland främjats genom gemensamma tekniska rekommendationer, informationsspridning och den offentliga förvaltningens geografiska datatjänster.

Delegationen för geografisk information, som statsrådet inrättat, utarbetade 2003–2004 en nationell strategi för geografisk information för åren 2005–2010 som ett led i regeringens program för informationssamhället.

Den nationella strategin för geografisk information för åren 2005–2010 beskriver de principer, mål och åtgärder i enlighet med vilka sam användningen av geografisk information (datadelningen) bör utvecklas i Finland. Målen för strategin och de åtgärder som anges i den sammanfaller i många avseenden med INSPIRE-direktivet.

Datadelning (samanvändning av information) inbegriper i vid bemärkelse kompatibilitetsmål som hänför sig till informationens tekniska format och innehåll, tjänster som stöder datadelning samt principer och avtal som specificerar informationsutnyttjandet. Också frågor kring avgiftsbeläggning har ett nära samband med principerna för utnyttjande.

Det vanliga är att data som andra organisationer samlat in ännu överförs mellan olika system och oftast omvandlas så att de passar ihop med det mottagande systemets uppbyggnad. Det är först på senare år det har utvecklats standardiserade gränssnittstekniker som stöder datadelning i realtid och möjliggör uppkomsten av genuin datadelning. Ännu återstår dock mycket att göra när det gäller att utveckla möjligheten att sammanvända olika datalager innehållsmässigt, beakta informationsbehov över organisationsgränserna

och utveckla spelreglerna för datadelning. Det har gjorts försök att främja datadelning med hjälp av JHS-rekommendationer som stöder harmonisering och har utarbetats i samarbete mellan ett stort antal olika parter.

Datadelning och utbyte av information baserar sig alltså mestadels på avtal som ingås vid utlämnandet eller när ett tjänstegränssnitt öppnas. I avtalet definieras bl.a. villkoren för användningen, hur länge användarbehörigheten gäller och uppdateringarna. Användarbehörigheten är många gånger avgiftsbelagd, men det finns också kostnadsfria datamängder. Avgiftspraxis är ofta kopplad till hur den organisation som producerar informationen finansierar sin verksamhet.

I Finland har metadata för geografiska datamängder, dvs. information som beskriver geografiska datamängder, sammanställts första gången redan under 1990-talets första hälft och lantmäteriverket har allt sedan 1992 upprätthållit en tjänst (geodatakatalogen) via vilken informationen har varit tillgänglig. Svaret för att skapa och underhålla metadata har vilat på dem som producerar och underhåller datamängder. Lantmäteriverket tog en ny metadata-tjänst i bruk 2007. Genomförandebestämmelser som rör metadata och ansluter sig till INSPIRE-direktivet trädde i kraft den 24 december 2008, och andra genomförandebestämmelser som träder i kraft 2009 och rör söktjänster förutsätter att tjänsten ses över. Eftersom processen pågår innehåller den nuvarande tjänsten ännu inte heltäckande metadata för de centrala datamängderna.

## 2.1.2 Lagstiftning

### Allmänt

I Finland finns det i mycket liten utsträckning sådan lagstiftning som uttryckligen kan anses gälla geografisk information eller utveckling av en infrastruktur för geografisk information. Bestämmelser på allmän nivå som handlar om att producera geografisk information finns i vissa speciallagar som gäller myndigheter, men många myndigheter producerar ännu geografisk information och underhåller över huvud taget omfattande datamängder utan att detta har reglerats särskilt.

Skyldigheten att samla in och underhålla data kan också grunda sig på en bestämmelse i den substanslagstiftning som rör en viss sektor, såsom 5 och 7 § i lagen om vatten- och vattenförvaltningen (1299/2004) och 21 § i naturvårdslagen (1096/1996). Sådana allmänna hänvisningar till insamling av geografisk information utan några desto exaktare bestämmelser om informationshanteringen finns det tiotals av i lagstiftningen i Finland, och de avser olika förvaltningsområden. Markanvändnings- och bygglagen (132/1999) och motsvarande förordning (895/1999) samt förordningen om planläggningsmätning (1284/1999) förpliktar och styr i detalj kommunerna att bedriva omfattande insamling, hantering och distribution av geografisk information i anslutning till markanvändningsplanering och byggande.

Det finns också speciallagstiftning som gäller vissa centrala geografiska datamängder eller datasystem. Närmast kan lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster (453/2002) och lagen om ett informationssystem för väg- och gatunätet (991/2003) anses vara sådana lagar som tydligt gäller geografiska datamängder. Lagar som inte är lika specifika och som gäller samhällets basregister är däremot bl.a. befolkningsdatalagen (507/1993), som genomgår en revision som bäst, och lagen om elektronisk behandling av klientuppgifter inom social- och hälsovården (159/2007). Med stöd av dem upprätthålls också vissa geografiska datamängder.

De allmänna bestämmelserna om myndigheternas informationshantering och tillgången till information intar en viktig ställning med avseende på utnyttjandet av geografisk information. Både medborgares och andra myndigheters tillgång till information regleras i bl.a. lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, nedan offentlighetslagen), personuppgiftslagen (523/1999) och statistiklagen (280/2004). Bestämmelser om avgifterna för utlämnande av uppgifter finns till en del också i offentlighetslagen och i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) samt i de förordningar som utfärdats med stöd av den sistnämnda lagen. Dessutom kan utlämnandet av uppgifter begränsas via katalogskyd-

det eller databasskyddet, vilka regleras i lagen om upphovsrätt (404/1961).

Handlingars offentlighet och skyddet för personuppgifter

Individens grundläggande rättigheter i informationshänseende och förvaltningens offentlighet är centrala element i informations-samhället. Enligt 12 § 2 mom. i grundlagen är det i Finland så att handlingar och andra upptagningar som innehas av myndigheterna är offentliga, om inte offentligheten av tvingande skäl särskilt har begränsats genom lag. Också enligt offentlighetslagen är huvudregeln att myndighetshandlingar är offentliga och att var och en har rätt att ta del av dem. Enligt 20 § i offentlighetslagen ska myndigheterna för sin del se till att de handlingar som är centrala för allmänhetens möjligheter att få uppgifter vid behov finns att tillgå i allmänna datanät eller på något annat för allmänheten lättillgängligt sätt.

De geografiska datamängder som omfattas av INSPIRE-direktivet är till avsevärd del sådana myndighetshandlingar som avses i offentlighetslagen. Av betydelse med avseende på myndigheternas sam användning av information är speciellt 29 och 30 § i offentlighetslagen, vilka handlar om att lämna ut sekretessbelagd information till en annan myndighet eller till utländska myndigheter och internationella organ. En myndighet kan lämna ut uppgifter ur sekretessbelagda handlingar till en annan myndighet, om det i lag särskilt tagits in uttryckliga bestämmelser om rätten att lämna ut uppgifter.

Också de bestämmelser om skydd för privatlivet och för personuppgifter som finns i 10 § 1 mom. i grundlagen ingår i de grundläggande rättigheterna i informationshänseende. Bestämmelserna i personuppgiftslagen tryggar skyddet för privatlivet och för den personliga integriteten vid behandlingen av personuppgifter. Definitionen av personuppgiftsbegreppet i personuppgiftslagen motsvarar definitionen i direktiv 95/46/EG om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter, dvs. det s.k. personuppgiftsdirektivet.

INSPIRE-direktivet omfattar i princip inte personuppgifter, men vissa nationella datamängder som omfattas av det kan emellertid utgöra också personregister som avses i personuppgiftslagen. Geografisk information är också personuppgifter som avses i personuppgiftslagen, om de kan kopplas till en identifierbar fysisk person. Tekniskt sett är det dock i allmänhet möjligt att vid behov särskilja mellan geografisk information och personuppgifter i nationella datamängder som omfattas av direktivet. Detta kan vara av betydelse när myndigheternas datadelning organiseras, särskilt för att den princip om ändamålsbundenhet som fastställs i 6 och 7 § i personuppgiftslagen ska genomföras.

Statistiklagstiftning, lagstiftningen om avgiftsgrunder, lagstiftningen om upphovsrätt

I statistiklagen föreskrivs det på ett allmänt plan om de förfaringssätt och principer för insamling av uppgifter och framställning av statistik som ska tillämpas när statliga myndigheter framställer statistik. Statistiklagen gäller särskilt definierade statistikmyndigheter och övriga myndigheter som framställer statistik. I lagens 4 kap. finns bestämmelser om utlämnande av uppgifter som samlats in för statistiska ändamål. Bestämmelserna i offentlighetslagen och personuppgiftslagen tillämpas i regel också på utlämnande av uppgifter som samlats in för statistiska ändamål.

Enligt 24 § i offentlighetslagen är handlingar som överlämnats till statistikmyndigheter för statistikframställning och handlingar som frivilligt överlämnats till någon annan myndighet för forskning eller statistikföring sekretessbelagda. I fråga om sekretessbelagda uppgifter omfattas statistikmyndigheterna dock enligt 13 § i statistiklagen av begränsningar som är striktare än de som gäller andra myndigheter, och det är inte möjligt att avvika från dessa begränsningar i den övriga speciallagstiftningen om myndigheten i fråga. Däremot föreskrivs det i 12 § i statistiklagen om ett undantag från sekretessbestämmelsen i 24 § i offentlighetslagen för uppgifter som samlats in för statistiska ändamål; undantaget avser uppgifter som beskriver myndigheters verksamhet och produktionen av offentlig service samt vissa uppgifter som

hör till företags- och arbetsställeregistret. Denna undantagsbestämmelse ska givetvis uttolkas i relation till statistiksekretessen, som är utgångspunkt.

I lagen om grunderna för avgifter till staten föreskrivs det om de allmänna grunderna för avgifter för finländska myndigheters och inrättnings prestationer. Enligt lagens 6 § ska storleken på den avgift som staten tar ut för en offentligrettslig prestation motsvara beloppet av statens totalkostnader för prestationen, dvs. självkostnadsvärdet. När myndigheternas avgiftspraxis har undersökts har det emellertid konstaterats att det råder stora skillnader mellan olika myndigheter när lagen om grunderna för avgifter till staten tillämpas. Det konstateras t.ex. i en utredning av behovet av lagstiftning om basregister som gjordes 2006 (IM 60/2006) att myndigheternas avgiftspraxis skiljer sig åt t.o.m. när det handlar om utlämnande av likartade informationsprodukter.

Geografiska datamängder kan också omfattas av sådana rättigheter som det föreskrivs om i upphovsrättslagen (404/1961). Den som har skapat ett verk har upphovsrätt till verket, och när det är fråga om en databas eller en katalog är det den organisation som skapat den som har upphovsrätt. Verksskyddet avser verkets uttrycksform. Katalogskydd uppkommer när ett stort antal uppgifter har sammanställts. Databasskydd förutsätter för sin del att databasens innehåll är sådant att det har krävts en väsentlig insats för att anskaffa, granska eller presentera det. Enbart informationen i sig är inte skyddad enligt upphovsrättslagen.

#### Ålands ställning

Självstyrelselagen för Åland (1144/1991) reglerar fördelningen av lagstiftningsbehörighet mellan landskapet och riket. Varken geografisk information eller delning av den nämns särskilt i självstyrelselagen. Enligt lagens 18 har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om bl.a. myndigheter och inrättningar som lyder under landskapsregeringen, kommunernas förvaltning, grunderna för avgifter till landskapet, byggnads- och planväsendet samt natur- och miljövård. Enligt 27 § har riket å sin sida lagstiftningsbehörighet i

fråga om bl.a. statsmyndigheternas verksamhet, upphovsrätt, fastighetsbildning och standardisering.

Ur självstyrelselagsperspektiv uppdelas INSPIRE-direktivets bestämmelser på olika sätt i frågor som faller inom landskapets respektive rikets lagstiftningsbehörighet beroende på vilka element i direktivet som betonas. Det kan dock anses att genomförandet av direktivet avgjort faller inom landskapets lagstiftningsbehörighet till den del genomförandet förutsätter reglering av landskapsmyndigheternas verksamhet. I enlighet med den ovan nämnda behörighetsfördelningen innehar landskapsmyndigheterna eller de kommunala myndigheterna sannolikt åtminstone sådana datamängder som är centrala för natur- och miljövården samt byggnads- och planväsendet. För deras vidkommande förutsätter genomförandet av direktivet troligen att landskapet vidtar lagstiftningsåtgärder eller andra åtgärder.

## 2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EU

### 2.2.1 INSPIRE-direktivet

#### Mål

Målet för INSPIRE-direktivet är att inrätta en infrastruktur för geografisk information som är avsedd att stödja gemenskapens miljöpolitik samt verksamheter. Denna europeiska infrastruktur ska grundas på nationella infrastrukturer för geografisk information som medlemsstaterna inrättar stegvis och driver. Avsikten är att med hjälp av den europeiska infrastrukturen och de nationella infrastrukturererna förbättra myndigheternas sam användning av information (datadelning) och att på så sätt effektivisera utnyttjandet av geografisk information samt att garantera medborgarnas åtkomst till geografisk information via elektroniska medier såsom internet.

#### Centrala begrepp och tillämpningsområde

I INSPIRE-direktivet används adjektivet rumslig i stället för geografisk: rumslig in-

formation, rumsliga data, rumsliga datamängder osv. I Sverige har man i utkastet till miljöinformationslag och motsvarande förordning gått in för begreppet rumslig information, som är menat att användas för den information som pekas ut som sådan geografisk information/geodata eller annan information med miljö- och hälsoanknytning som omfattas av direktivet inklusive temana i de tre bilagorna till det. Både i Norge och i Danmark har man däremot valt att fortsätta använda begreppet geografisk information också i INSPIRE-sammanhang, och samma avvägning har gjorts i Finland.

Med infrastruktur för rumslig information avses enligt definitionen i artikel 3 i INSPIRE-direktivet fyra olika saker: 1) metadata, rumsliga datamängder och rumsliga datatjänster som är fastställda, i drift eller görs tillgängliga i enlighet med direktivet, 2) nättjänster och nätteknik som stöder datadelning, 3) avtal om delning, tillgång och utnyttjande av data samt 4) mekanismer, processer och förfaranden för samordning och övervakning. Infrastrukturbegreppet i direktivet är därmed vidsträckt. Direktivet innehåller emellertid inte bestämmelser om framställning och insamling av geografisk information. Skyldigheten att framställa eller samla in data kan därmed emanera ur vilken som helst nationell lagstiftning eller gemenskapslagstiftning och ur uppgifter som där åläggs de nationella myndigheterna.

Också det som i direktivet benämns rumsliga data (i dessa motiv och i lagförslaget geografisk information) ska enligt direktivet uppfattas i vid bemärkelse. Med uttrycket avses data som direkt eller indirekt avser en viss plats eller ett visst geografiskt område. I praktiken innebär detta en referens till en faktisk företeelse som går att lokalisera, alltså ett geografiskt objekt. Referensen kan göras antingen direkt med koordinater eller indirekt med hjälp av en egentlig noggrant specificerad identifikationsuppgift (kommunkod, fastighetsbeteckning, byggnadsbeteckning, vägdelsnummer eller liknande) eller en inte fullt så specifik identifikationsuppgift (t.ex. gatuadress). Direktivet omfattar emellertid bara vissa särskilt specificerade datamängder som innehåller geografisk information.

Med rumslig datamängd (i dessa motiv och i lagförslaget geografisk datamängd) avses i direktivet en identifierbar samling av rumsliga data, dvs. geografisk information. Datamängderna beskriver i allmänhet något enskilt tema (t.ex. trafiknät, fastighetsindelning, byggnader) eller en sammanställning av teman inom ett visst område (t.ex. terrängdatabasen, baskartan för en plan). Datamängderna hanteras i form av separata filer eller databaser. Enligt den definition som ingår i direktivet avses med rumsliga datatjänster (i dessa motiv och i lagförslaget geografiska datatjänster) operationer som med hjälp av ett datorprogram kan utföras på de rumsliga data som ingår i rumsliga datamängder eller tillhörande metadata.

Begreppen geografisk information, geografiska datamängder och geografiska datatjänster begränsar därmed just inte direktivets tillämpningsområde, utan tillämpningsområdet definieras genom de krav som ställs i artikel 4 och beskrivningarna av de teman som ingår i bilagorna till direktivet.

De skyldigheter som följer av direktivet riktar sig i princip bara till geografisk information som myndigheter innehar. Enligt artikel 4 i direktivet kan bestämmelserna i direktivet dock också tillämpas på datamängder som tredje parter innehar och som uppfyller de krav som ställs i genomförandebestämmelserna.

När det bedöms vilka organisationer i Finland de skyldigheter som följer av direktivet kommer att omfatta bör hänsyn tas i synnerhet till definitionen av begreppet offentlig myndighet i artikel 3 i direktivet. Med offentlig myndighet avses utöver ordinarie förvaltningsmyndigheter och sådana organ som har lagstadgade offentliga förvaltningsuppgifter också dels andra personer med offentligt ansvar eller offentliga uppgifter under överinseende av ovan nämnda organ, dels personer som under överinseende av ovan nämnda organ eller personer tillhandahåller offentliga tjänster som har samband med miljön.

I bilagorna till direktivet uppräknas vissa teman, och direktivet omfattar därmed de till dessa teman hörande geografiska datamängder i elektroniskt format som innehas av myndigheter och de geografiska datatjänster som ansluter sig till informationen i dessa da-

tamängder. Temana kommer att preciseras i arbetsgrupper som leds av kommissionen och i en kommitté. Beskrivningarna av temana preciseras i de genomförandebestämmelser som handlar om datamängdernas interoperabilitet och bör färdigställas 2009 i fråga om bilaga I och 2012 i fråga om bilagorna II och III. Dessutom kan temabeskrivningarna vid behov anpassas till förändringar i den gemenskapspolitik som påverkar miljön.

En ytterligare förutsättning för uppkomsten av skyldigheter är enligt artikel 4 c att de geografiska datamängderna faller inom ramen för myndighetens offentliga arbetsuppgift. Om olika myndigheter innehar identiska kopior av samma geografiska datamängd tillämpas artikel 4.2 endast på den referensversion från vilken de olika kopiorna härrör. Dessa bestämmelser kan därigenom avgränsa de av direktivet följande skyldigheterna så att dessa inte avser en viss myndighet, om denna producerar geografiska datamängder endast för sin kommersiella tjänsteverksamhet som inte hänför sig till dess offentliga uppgift som myndighet eller om den har tagit emot datamängderna av en annan myndighet.

Ett undantag från det allmänna tillämpningsområdet innebär bestämmelsen i artikel 4.6, enligt vilken direktivet omfattar rumsliga datamängder som innehas av eller förvaras för offentliga myndigheter som verkar på den lägsta förvaltningsnivån endast om medlemsstaten har lagar eller bestämmelser som innebär krav på att dessa datamängder ska samlas in eller spridas. Denna undantagsbestämmelse är av betydelse i Finland särskilt när direktivets konsekvenser för ställningen hos sådana geografiska datamängder som kommunerna innehar bedöms.

Skyldigheter som åläggs de nationella myndigheterna

De myndigheter som förvaltar geografisk information som direktivet omfattar ska skapa beskrivande information (metadata) som gäller datamängderna och de tjänster som hänför sig till dem och göra datamängderna tillgängliga för andra användare via ett elektroniskt gränssnitt. Tidtabellen för skyldigheterna är beroende av temat och datamängdernas behandlingsskede. De tekniska skyldig-



heter som direktivet inbegriper bör fullgöras snabbare när nya datamängder samlas in eller när gamla datamängder ändras kraftigt.

Enligt direktivet ska medlemsstaterna säkerställa att alla nyinsamlade och kraftigt omstrukturerade geografiska datamängder samt motsvarande geografiska datatjänster görs tillgängliga och bringas i överensstämmelse med de gemensamma genomförandebestämmelserna i enlighet med vissa tidsfrister som anges i respektive bilaga. Geografiska datamängder som är förenliga med genomförandebestämmelserna kan göras tillgängliga antingen genom anpassning av befintliga geografiska datamängder eller genom de omvandlingstjänster som avses i direktivet. Enligt direktivet ska medlemsstaterna se till att de offentliga myndigheterna har teknisk möjlighet att sammanlänka sina geografiska datamängder och datatjänster med det nät som avses i direktivet.

Direktivet ålägger medlemslandet att utveckla och driva en helhet av nättjänster med vars hjälp 1) information som beskriver datamängder (metadata) går att hitta och analysera (sök tjänster), 2) det är möjligt att titta på datamängder samtidigt i form av kartbilder (visningstjänster), 3) datamängder går att överföra för eget bruk (nedladdningstjänster), 4) datamängder går att omvandla i syfte att uppnå interoperabilitet (omvandlingstjänster) och 5) tjänsterna kan kombineras och startas i sammanlänkad form.

Varje medlemsland ska se till att alla datamängder som direktivet omfattar är tillgängliga i det ovan beskrivna nätet. Detta förutsätter antagligen också att sakkunnigtjänster och andra stödtjänster med anknytning till inrättandet av hanteringstjänster för datamängderna och gränssnittstjänster genomförs som ett led i de allmänna stödtjänsterna som stöder datadelning, särskilt med avseende på sådana organisationer som inte är kapabla att självständigt producera dessa tjänster.

Direktivet förpliktar medlemsländerna att anta åtgärder avseende delning av geografiska datamängder mellan sina myndigheter. I direktivet begränsas åtgärderna avseende delning att gälla endast situationer där myndigheterna utför offentliga uppgifter som kan påverka miljön. Dessutom gäller artikel 17, som handlar om datadelning, enbart sådana

myndigheter som avses i artikel 3.9 a och b. Vad datadelningen beträffar är myndighets-skaran därmed i princip något snävare än i de andra bestämmelserna i direktivet. Datadelning ska vara möjlig både mellan de nationella myndigheterna och i fråga om andra medlemsstaters myndigheter och vissa internationella samfund.

Direktivet ålägger varje medlemsstat att utse en nationell kontaktpunkt som ska ha ansvaret för kontakter med kommissionen med avseende på direktivet. Direktivet förpliktar varje medlemsstat dessutom att se till att det på olika förvaltningsnivåer inrättas lämpliga strukturer för att samordna direktivgenomförandet och utvecklingen av en nationell infrastruktur för geografisk information samt för att stödja kontaktpunkten.

Direktivet ålägger medlemsländerna att vart tredje år rapportera om hur genomförandet av direktivet har utfallit. Den första rapporten ska utarbetas 2010.

Allmänhetens tillgång till tjänster, avgiftsbeläggning

Artiklarna 11 och 13 i INSPIRE-direktivet innehåller bestämmelser om allmänhetens tillgång till data för nättjänsternas del. Allmänhetens tillgång till geografiska datamängder och datatjänster får begränsas på de grunder som uppräknas i artikel 13.

Artikel 13 som handlar om begränsningar av den tillgång som allmänheten har tillämpas inte när det är fråga om datadelning mellan myndigheter enligt artikel 17. Avsikten har varit att möjliggöra utlämnandet av geografisk information mellan myndigheter i större utsträckning än utlämnandet av uppgifter från myndigheter till medborgare eller företag. Artikel 17.6 innehåller visserligen en hänvisning till villkor för användningen av geografiska datamängder och datatjänster enligt nationell lagstiftning, och i artikel 17.7 görs det möjligt att begränsa delning om detta skulle äventyra domstolsförfaranden, allmän säkerhet, nationellt försvar eller internationella förbindelser.

I direktivet regleras avgiftsbeläggningen av geografisk information beträffande nättjänster för medborgarna och vid utlämnande av uppgifter mellan myndigheter. I ingressen till

direktivet konstateras det att det är viktigt att ett visst antal tjänster görs tillgängliga kostnadsfritt för allmänheten om en infrastruktur för geografisk information ska kunna införas med framgång. Med anledning av detta krävs det i artikel 14 att sök- och visningstjänster i regel ska vara tillgängliga kostnadsfritt. Det är dock tillåtet att för visningstjänster ta ut avgifter som avser att säkra underhåll av geografiska datamängder och datatjänster, särskilt när det rör sig om mycket stora volymer av data som uppdateras regelbundet. Väderobservationer och information om fastigheter utgör exempel på sådana data.

När avgifter tas ut för nättjänsterna bör det i enlighet med artikel 14 ses till att e-handelstjänster är tillgängliga. Sådana tjänster får omfattas av villkor för användningen eller licenser.

I kapitel V, som handlar om datadelning mellan myndigheter, är målet att undanröja alla praktiska hinder för erhållandet av geografisk information vid utförandet av offentliga uppgifter som kan påverka miljön. De myndigheter som tillhandahåller geografisk information får med stöd av artikel 17.3 licensiera till och kräva betalning från de offentliga myndigheter eller gemenskapsinstitutioner som använder dem. Detta sker i enlighet med den informationspolitiska linje som medlemslandet tillämpar. Om avgifter tas ut ska de dock hållas på den lägsta nivå som krävs för att skydda datamängdernas och datatjänsternas kvalitet och utbudet av dem samt en rimlig avkastning på investeringar. Samtidigt kan också kravet på självfinansiering för myndigheter iaktas i tillämpliga fall.

Från möjligheten att ta ut avgift finns det ett undantag som gäller data som medlemsstater tillhandahåller gemenskapens institutioner och organ för att fullgöra rapporteringsskyldigheter enligt gemenskapens miljölagstiftning. Avsikten är också att med stöd av artikel 17.8 anta genomförandebestämmelser för villkoren för utnyttjande av data som tillhandahålls gemenskapens institutioner och organ. Genomförandebestämmelserna kommer att innehålla närmare bestämmelser om harmoniserade villkor för utlämnande av uppgifter.

Genomförandebestämmelser som antas med stöd av direktivet

INSPIRE-direktivet innehåller flera bestämmelser genom vilka behörighet att genomföra direktivet har överförts till kommissionen. Bestämmelser av detta slag som gäller antagandet av genomförandebestämmelser finns bl.a. i artiklarna 5, 7, 9, 16, 17 och 21, och i dem återopas i huvudsak det föreskrivande förfarandet med kontroll. Kommissionen bistås av en föreskrivande kommitté som har inrättats för att bereda de genomförandebestämmelser som behövs enligt direktivet. Kommissionen kan anta genomförandebestämmelser efter att kommittén gett ett yttrande om dem och efter att ha lagt fram sitt åtgärdsförslag för både rådet och Europeiska parlamentet för granskning. Genomförandebestämmelserna kommer i huvudsak att utfärdas i form av förordningar av kommissionen som är direkt bindande för medlemsstaterna och inte kräver något särskilt nationellt genomförande. Avsikten är att de genomförandebestämmelser som rör övervakning och rapportering ska utfärdas i form av ett beslut av kommissionen. Det kan vara ändamålsenligt att stödja tillämpningen av genomförandebestämmelserna genom att publicera t.ex. nationella rekommendationer om geografisk informationsteknik inom ramen för JHS-systemet.

I direktivet anges tidsfrister för utarbetandet av vissa genomförandebestämmelser men inte för alla. Kommissionen har den 16 maj 2007 offentliggjort sitt arbetsprogram för 2007–2009, där tidsplanen för beredning av genomförandebestämmelser anges, och preciserat det i maj 2008.

De första genomförandebestämmelserna som föreslogs handlade om organiseringen av metadata. De antogs av INSPIRE-kommittén den 14 maj 2008 och trädde i kraft den 24 december 2008. I genomförandebestämmelserna som antagits i form av en förordning av kommissionen beskrivs i detalj organiseringen av och innehållet i metadata för datamängder och tjänster samt tillämpliga koder.

Förslag till bestämmelser som handlar om nättjänster samt övervakning och rapportering antogs av INSPIRE-kommittén den 19

december 2008 och träder i kraft senast hösten 2009. Genomförandebestämmelserna om nättjänster kommer att antas i form av en förordning av kommissionen och i detta skede täcker de sök- och visningstjänster och specificerar kraven och tidtabellen för genomförande av dem. De första versionerna av dessa tjänster ska vara tillgängliga inom 18 månader från det att bestämmelserna trätt i kraft, och tjänster som fullt ut motsvarar genomförandebestämmelserna ska vara tillgängliga inom två år från det att bestämmelserna trätt i kraft (2011). De genomförandebestämmelser som gäller övervakning och rapportering och kommer att antas i form av ett beslut av kommissionen innehåller detaljerade specifikationer för beskrivning av hur genomförandet av olika delområden i direktivet har utfallit.

Enligt arbetsprogrammet ska kommissionen före den 15 maj 2009 översända till kommittén för behandling förslag till genomförandebestämmelser som rör dataöverföringstjänster, principerna för informationsutbyte mellan medlemsländerna och gemenskapsinstitutionerna, koordinatomvandlingstjänster och interoperabilitet för datamängder som avses i bilaga I. En del av genomförandebestämmelserna kommer att beredas och antas först efter att tidsfristen för nationellt genomförande av direktivet har löpt ut.

### 2.2.2 Annan gemenskapslagstiftning som är av betydelse för INSPIRE-direktivet

#### Miljöinformationsdirektivet

INSPIRE-direktivet är vad målen beträffar närbesläktat med direktiv 2003/4/EG om allmänhetens tillgång till miljöinformation (miljöinformationsdirektivet). Miljöinformationsdirektivet bygger på konventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor (FördrS 122/2004), även kallad Århuskonventionen.

Målet för både INSPIRE-direktivet och miljöinformationsdirektivet är att information som rör miljön ska utnyttjas effektivt och att tillgången till den ska säkerställas. Miljöinformationsdirektivet innehåller dock i

princip bestämmelser om enskilda uppgifter medan de skyldigheter som följer av INSPIRE-direktivet gäller geografiska datamängder och geografiska datatjänster. De geografiska datamängderna består därmed inte nödvändigtvis av sådan miljöinformation som avses i miljöinformationsdirektivet. Den koppling mellan information och miljö som ingår i miljöinformationsdirektivet via definitionen av begreppet miljöinformation är därmed starkare än den koppling som uppkommer i INSPIRE-direktivet via temana i bilagorna till det.

Allmänhetens tillgång till geografiska datamängder och datatjänster får enligt INSPIRE-direktivet begränsas på de grunder som uppräknas i artikel 13. Avsikten har varit att direktivet ska vara i linje med miljöinformationsdirektivet, och artikel 13 i INSPIRE-direktivet motsvarar artikel 4 i miljöinformationsdirektivet. Förteckningen över de grunder på vilka information kan hemlighållas innehåller också en hänvisning till personuppgiftsdirektivet 95/46/EG i fråga om konfidentialiteten för personuppgifter. Också den definition av begreppet offentlig myndighet som ingår i artikel 3.9 i INSPIRE-direktivet motsvarar definitionen i miljöinformationsdirektivet.

#### PSI-direktivet

Direktiv 2003/98/EG om vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn (nedan PSI-direktivet) nämns i likhet med miljöinformationsdirektivet i artikel 2 i INSPIRE-direktivet. PSI-direktivet innehåller inte bestämmelser om utlämnande av uppgifter som myndigheterna innehar och inverkar därmed inte på rätten att få information. Begreppet vidareutnyttjande i artikel 2 i PSI-direktivet inbegriper all användning av handlingar för andra kommersiella eller icke-kommersiella ändamål än det ursprungliga ändamål för vilket handlingarna framställdes inom den offentliga verksamheten. Utbyte av handlingar mellan offentliga myndigheter som enbart sker i samband med deras offentliga verksamhet anses dock inte utgöra vidareutnyttjande. Definitionen av begreppet offentlig myndighet är något snävare i PSI-direktivet än i INSPIRE-direktivet; bl.a. ut-

bildnings- och forskningsinstitutioner har uttryckligen uteslutits ur begreppet.

Om vidareutnyttjande av handlingar som finns hos offentliga myndigheter tillåts ska medlemsstaterna se till att dessa handlingar i regel kan vidareutnyttjas också för kommersiella ändamål, sägs det i PSI-direktivet. Tillämpliga villkor för vidareutnyttjandet kan ställas, eller så kan licens krävas. Om licens krävs för vidareutnyttjande av handlingar bör standardiserade licenser som finns elektroniskt tillgängliga tas i bruk. Avgifterna för handlingar som lämnas ut bör också vara rimliga; enligt artikel 6 kan endast en rimlig avkastning på investeringar ingå i avgifterna utöver kostnaden för insamling, framställning, reproduktion och spridning av handlingarna. Vidare bör prissättningen och avgiftspraxis vara genomblickbar och så öppen som möjligt. Villkoren och standardavgifterna för vidareutnyttjande ska fastställas i förväg och offentliggöras.

PSI-direktivet och särskilt de bestämmelser i det som gäller tillåtna villkor för utnyttjandet och avgifter är av betydelse också för genomförandet av INSPIRE-direktivet. En viktig skillnad mellan direktiven är emellertid att PSI-direktivet gäller i synnerhet kommersiellt utnyttjande av offentliga handlingar som finns hos myndigheterna och att begreppet vidareutnyttjande inte inbegriper utbyte av handlingar i anslutning till myndigheternas skötsel av offentliga uppgifter. I INSPIRE-direktivet däremot har den kommersiella verksamheten avgränsats ur tillämpningen av bestämmelserna om datadelning. De begränsningar av avgiftsstorleken som anges i direktiven är likartade, även om de i INSPIRE-direktivet avser utlämnande av uppgifter mellan myndigheter medan de i PSI-direktivet avser utlämnande av handlingar från myndigheter till företag. Detta kan tolkas så, att när avgifterna fastställs ska hänsyn tas både till inkomsterna från myndighetsbruk och till inkomsterna från kommersiellt utnyttjande. När datamängder lämnas ut för kommersiellt bruk eller för myndighetsbruk kan samma tjänstesystem anlitas.

### 2.2.3 Genomförande av INSPIRE-direktivet i vissa länder

#### Sverige

Lantmäteriet i Sverige tilldelades 2006 ansvaret för att utveckla en infrastruktur för geografisk information (geodatainfrastruktur) och fick i uppdrag att utarbeta en nationell strategi. Geodatarådet bistår Lantmäteriet i detta arbete. Rådet finns i anslutning till Lantmäteriet och de tio ledamöterna i rådet företräder både statliga och kommunala myndigheter. Sveriges geodatastrategi offentliggjordes under sensvåren 2007 och uppdateras årligen. I strategin beaktas också de krav som INSPIRE-direktivet ställer på den nationella geodatainfrastrukturen, och det har ansetts att utarbetandet av strategin stöder genomförandet av direktivet.

Utöver en nationell geodatastrategi har Lantmäteriet i enlighet med ett uppdrag som regeringen gett utarbetat en fristående rapport om det behov av författningsändringar som införandet av INSPIRE-direktivet i nationell rätt medför. Utarbetandet av rapporten har stötts av en INSPIRE-arbetsgrupp som sorterar under Geodatarådet. Rapporten har sänts för utlåning till en stor skara mottagare och kommentarerna har varit övervägande positiva. Efter de kompletteringar som gjorts med anledning av utlåningarna har rapporten (Lantmäteriet rapport 31.10.2007) överlämnats till Miljödepartementet.

Den främsta slutsatsen i Lantmäteriets rapport är att den svenska rätten inte till alla delar uppfyller de krav som ställs i direktivet och att en ny allmän geodatalag bör stiftas för genomförande av direktivet. Rapporten innehåller ännu inget förslag beträffande innehållet i denna allmänna lag utan räknar upp ett antal frågor som behöver utredas mera ingående för att avgöras vid den fortsatta beredningen av lagen.

Utgående från rapporten har Miljödepartementet berett förslag till miljöinformationslag och miljöinformationsförordning samt ändringar av lagen om fastighetsregister (2002:224), sekretesslagen (1980:100) och fastighetsbildningskungörelsen (1971:762). Det föreslås att den nya miljöinformationslagen ska innehålla de centralaste normerna

och definitionerna som härletts ur direktivet samt bemyndigande för regeringen eller någon annan myndighet att utfärda kompletterande rättsnormer.

De flesta materiella rättsnormer som anknyter till genomförande av INSPIRE-direktivet föreslås ingå i miljöinformationsförordningen. Lantmäteriet föreslås bli tilldelat ett omfattande ansvar för samordning av det svenska systemet för utbyte och tillgång till geografisk information (i utkastet till miljöinformationslag och motsvarande förordning används begreppet rumslig information). De myndigheter, eventuellt t.o.m. enskilda kommuner och organ, som kommer att vara ansvariga för informationen förtecknas i förordningen; uppdelningen är förenlig med temana i bilagorna till INSPIRE-direktivet. Förordningen föreslås dessutom innehålla bestämmelser om skyldigheter som hör ihop med informationshanteringen, metadata, avgifter, samarbete och tredje parter möjlighet att frivilligt medverka i systemet.

Lagen om fastighetsregister föreslås bli kompletterad vad utlämnandet av personuppgifter beträffar på ett sådant sätt att betecknings- eller adressuppgifter för fastigheter kan lämnas ut för fullgörande av skyldigheter eller bedrivande av samarbete enligt miljöinformationsförordningen.

Den ändring som föreslås i sekretesslagen gäller en teknisk hänvisning.

Syftet med ändring av fastighetsbildningskungörelsen är att påskynda vissa kommuners övergång till användning av den digitala fastighetsregisterkartan.

Lagstiftningsförslaget har skickats ut till ett stort antal remissorgan. Remissyttranden ska lämnas in senast den 16 mars 2009.

## Norge

I Norge anses det att INSPIRE-direktivet stöder den nationella informationssamhällspolitikerna väl. Den offentliga förvaltningens elektroniska tjänster behandlades uttömmande i Stortingsmelding nr. 30, 'Norge Digitalt', år 2002. I den betonades den geografiska informationens betydelse för hela landets informationsförvaltning. Utifrån stortingsmeldingen inrättades gruppen Norge Digitalt, i vars tekniska nämnd gemensamma standar-

der har utvecklats. I Norge har man till följd av detta samarbetsarrangemang i stor utsträckning tagit i bruk nätbaserade geodatatjänster som hör till en ny generation.

Myndigheterna i gruppen har genom ömsesidiga avtal som gjorts upp utgående från gemensamma mallar småningom upprättat ett system för omfattande delning av geografiska datamängder. Aktörerna, bland dem både statliga och kommunala myndigheter, ingår separata ömsesidiga avtal och de avgifter som hör samman med dem täcker i praktiken regionvis underhållet och utvecklingen av "gemensamma" geografiska datamängder. Avtalen berättigar till internt, och i begränsad utsträckning också externt, utnyttjande av datamängderna men möjliggör inte att andra myndigheters datamängder utnyttjas kommersiellt. I praktiken samordnas denna sam- användning av geografisk information mellan myndigheterna av Statens kartverk.

Den kommersiella distributionen av myndigheternas datamängder har organiserats centralt så att Norge Digitalt-gruppen har kommit överens med det statsägda företaget Norsk Eiendomsinformasjon (NE) om distribution av datamängderna. Också sådana som står utanför gruppen har därmed möjlighet att via licenser få tillgång till gemensamma datamängder. Enskilda aktörer (t.ex. energi- och telekomföretag) har gått med i den gemensamma geodatainfrastrukturen och de extra inkomster som genereras på så sätt har ökat resurserna. De myndigheter som ansvarar för datamängderna kan fortfarande lämna ut sina egna datamängder också direkt.

En arbetsgrupp som tillsatts av Miljøverndepartementet överlämnade i april 2008 till departementet sin rapport om genomförandet av INSPIRE-direktivet (Bedre tilgang til geodata). Rapporten innehåller också ett förslag till ny lag om en infrastruktur för geografisk information.

I november 2008 skickade Miljøverndepartementet ut till ett stort antal remissorgan ett förslag till genomförande av INSPIRE-direktivet som hade beretts på basis av rapporten. Miljøverndepartementet föreslår i det utskickade materialet (Høringsnotat 7.11.2008: Om gjennomføring av Inspire-direktivet; Forslag til lov om en infrastruktur for geografisk informasjon (geodataloven))

att alla kommuner, län (fylkeskommuner) och statliga organ som producerar eller använder geografisk information ska delta i det avtalsbaserade samarbetet Norge digitalt. Dessutom föreslås att skyldigheten att delta till skillnad från vad som sägs i direktivet ska gälla också forskningsinstitut, energiandelslag och bolaget Telenor, om än med vissa begränsningar. Likaså föreslås tillämpningsområdet bli utsträckt också till alla sådana datamängder (på norska: geodatasett) som redan omfattas av samarbetet. Norge digitalt-samarbetet utgår från principen att alla parter ställer sin geografiska information till varandras och allmänhetens förfogande genom att upprätta och driva geografiska datatjänster eller avtala med andra parter om tillhandahållande av tjänster. Små kommuner skulle t.ex. kunna använda sig av interkommunalt samarbete eller anlita Statens kartverks tjänster. Miljöverndepartementet föreslår dessutom att Statens kartverk fortsatt ska ha ansvaret för att samordna arbetet med Norge digitalt och övervaka genomförandet och bruket av den geografiska infrastrukturen. Statens kartverk kan ingå avtal om delning av geodata och tjänster med andra som har geografiska datamängder eller tjänster som kan förbättra den geografiska infrastrukturen. Departementet föreslår att Statens kartverk utses till «statens geodatamyndighet».

Miljöverndepartementet föreslår att genomförandet sker i form av en ny lag om en infrastruktur för geografisk information (geodatalag). Förslaget innehåller centrala definitioner och en tydlig beskrivning av tillämpningsområdet. En särskild geodatalag understryker den betydelse som en geografisk infrastruktur har i samhället. Förslaget har inga väsentliga administrativa konsekvenser utöver dem som följer av att samarbetet Norge digitalt bör utsträckas och formaliseras. De olika parterna ansvarar själva för sina egna utvecklings- och driftskostnader, och något betydande behov av tilläggsfinansiering anses inte uppstå i detta sammanhang. För kostnader som är knutna till utvecklingen av centrala tjänster beräknas det åtgå sammanlagt 9 miljoner kronor, medan 6 miljoner kronor beräknas åtgå årligen till upprätthållandet av samordningen. Departementet har inte uppskattat nyttan, men den antas vara

lägre än i andra länder eftersom geodatasamarbetet i Norge redan är avancerat.

Lagförslaget var på remiss t.o.m. den 15 februari 2009.

## Danmark

I Danmark har INSPIRE-direktivet genomförts genom Lov om infrastruktur for geografisk information (1331/2008). Lagen som träder i kraft den 15 maj 2009 innehåller i nära överensstämmelse med direktivet en beskrivning av tillämpningsområdet, centrala definitioner, sådana krav och skyldigheter som hänför sig till metadata, datamängder (geodatasæt) och geodatatjänster, krav som hänför sig till nättjänster, en definition av Danmarks INSPIRE-geoportal, principerna för avgiftsbeläggande, principerna för informationsutbyte mellan myndigheter, en definition av det samordnande organet och dess uppgifter samt principer för hur övervakningen av genomförandet ska organiseras. Dessutom fogades till lagen om det danska lantmäteriverket som går under namnet Kort- og Matrikelstyrelsen en bestämmelse där det sägs att Kort- og Matrikelstyrelsen ska dra försorg om infrastrukturen för geografisk information.

I lagen tilldelas Miljøministeriet omfattande behörighet att dra försorg om genomförandet, bl.a. att definiera datamängder som lagen omfattar, verkställa nättjänster och organisera samordningen.

Det uppskattas att samordningsuppgifterna och INSPIRE-geoportalen medför kostnader som uppgår till ca 31 miljoner kronor 2009–2014 och ca 16,5 miljoner kronor 2015–2019.

## 2.3 Bedömning av nuläget

INSPIRE-direktivet förutsätter att den nationella lagstiftningen anpassas före den 15 maj 2009. I Finland finns det för närvarande inte någon allmän lagstiftning om geografisk information som olika myndigheter innehar, och de mera övergripande bestämmelserna om informationsförvaltning omspannar inte de delområden som förutsätts i direktivet. Genomförandet av direktivet kräver därmed ny nationell lagstiftning. I den nuvarande

lagstiftningen regleras inte tillgängliggörandet av geografiska datamängder för allmänheten på det sätt som förutsätts i direktivet, och i den ingår inte heller bestämmelser om metadata eller söktjänster för datamängderna.

I samband med genomförandet av den nationella geodatastrategin har man strävat efter att uppfylla mål och genomföra åtgärder som i stor utsträckning sammanfaller med direktivet. Frivilligt samarbete som inte stötts genom lagstiftning har dock inte lett till önskat resultat när det gäller att utveckla och upprätta en infrastruktur för geografisk information.

### **3 Målsättning och de viktigaste förslagen**

#### **3.1 Målsättning**

Det generella övergripande målet i samband med att INSPIRE-direktivet och en nationell infrastruktur för geografisk information genomförs består i att upprätta en fungerande nationell infrastruktur för geografisk information där processerna för framställning och utnyttjande av samhällelig geografisk information är kompatibla, effektiva och tillförlitliga och motsvarar användarnas behov samtidigt som den offentliga förvaltningens stora satsningar på geografiska datamängder och datatjänster och den sakkunskap som redan har investerats i dem utnyttjas så effektivt som möjligt med beaktande av principerna om datasäkerhet och offentlighet. På samma gång undviks såväl upprätthållandet av överlappande datalager som överlappande tjänstestrukturer.

Den nationella målbilden, som uttrycks bl.a. i den nationella strategin för geografisk information, uppnås inte till alla delar genom att kraven i INSPIRE-direktivet uppfylls. Därför är det befogat att vidta vissa åtgärder i större utsträckning eller enligt en snabbare tidtabell än vad som anges i direktivet. Tillämpningsområdet skulle t.ex. kunna breddas att omfatta vissa nationellt sett centrala geografiska datamängder i sin helhet.

Den INSPIRE-arbetsgrupp som berett genomförandet av direktivet föreslog att ett synsätt som är förenligt med den nationella

strategin för geografisk information och enligt vilket det inte räcker att bara uppfylla direktivets minimikrav skulle ligga till grund för genomförandet. Detta synsätt vann understöd också i flertalet utlåtanden om arbetsgruppens betänkande, och utkastet till regeringens proposition utarbetades vid jord- och skogsbruksministeriet utgående från arbetsgruppens förslag. I de yttranden som centrala remissorgan gav om utkastet motsatte man sig emellertid tanken på att genomförandet skulle vara mer långtgående än direktivets minimikrav anger. Eftersom det inte ansågs finnas förutsättningar att vidta sådana med den nationella strategin för geografisk information förenliga åtgärder som går utöver direktivets tillämpningsområde bygger denna proposition på att direktivet genomförs på så sätt att minimikraven uppfylls, och i den föreslagna lagen föreskrivs det enbart om åtgärder som direktivet förutsätter.

Genomförandet av INSPIRE-direktivet på det sätt som föreslås i propositionen är ett led i den mera övergripande utvecklingen av den offentliga förvaltningens informationsförvaltning och av informationssamhället, och dessa utvecklingsprocesser som är knutna till varandra bör stödja varandra och komplettera varandra friktionsfritt. Med hjälp av en systematisk och bred utveckling av datamängder, datatjänster och dataprocesser skapas förutsättningar för en avsevärd utveckling av produktiviteten inom olika sektorer. Arbetsfördelningen när det gäller att utveckla och driva de tjänster som direktivet förutsätter bör avgöras på ett sätt som är hållbart med avseende på både sakkunskap och resursanvändning.

#### **3.2 Alternativa genomförandemodeller**

I Finland finns det för närvarande inte någon allmän lagstiftning om den geografiska information som olika myndigheter förfogar över, något som ett adekvat genomförande av INSPIRE-direktivet förutsätter. INSPIRE-direktivet innehåller både decentraliserade skyldigheter som riktar sig till alla sektormyndigheter som innehar geografiska datamängder och centraliserade skyldigheter som riktar nationellt till en enda instans. I princip är det tänkbart att direktivet skulle genomfö-

ras antingen genom en allmän lag eller genom att det föreskrivs särskilt om sektormyndigheternas skyldigheter i den lag som gäller respektive myndighet eller i allmänna lagar som handlar om datalager. Bestämmelserna om gemensamma nationella tjänster skulle då tas in t.ex. i lagstiftningen om den myndighet som bär det huvudsakliga ansvaret för tjänsterna. Eftersom direktivets tillämpningsområde är vidsträckt och omfattar flera olika förvaltningsområden – också i Finland tangeras tiotals olika myndigheters ansvarsområden – förefaller det preliminärt vara ändamålsenligare att föreskriva i en allmän ramlag om de skyldigheter som följer av direktivet. Då blir det inte nödvändigt att upprepa samma bestämmelser i flera olika lagar. Dessutom är det lättare att beskriva den nationella geodatainfrastrukturens omfattning och organisering med hjälp av en allmän lag. Om bestämmelserna spreds mellan flera olika lagar skulle det vara mycket svårt för medborgarna att skapa sig en bild av regelverket.

De skyldigheter som kan åläggas enskilda instanser genom direktivet och gäller nätjänster, utveckling av tillgången till information och organisering av samordningen kan fullgöras genom centraliserade eller delvis decentraliserade verksamhetsmodeller. I de centraliserade modellerna svarar en enda organisation i praktiken för alla allmänna uppgifter som direktivet förutsätter, och i de decentraliserade modellerna fördelas ansvaret mellan flera organisationer. Den centraliserade verksamhetsmodellen förutsätter reglering av nya, mycket omfattande myndighetsuppgifter och ansvarsförhållandena i anslutning till informationshantering, något som är problematiskt bl.a. med avseende på de ansvarsförhållanden som anknyter till utlämnandet av uppgifter.

De genomförandebestämmelser för nätjänster som godkänts i INSPIRE-kommittén stöder genomförandet av en decentraliserad verksamhetsmodell vid framställning av metadata och vid hantering av geografiska datamängder och utveckling av deras tillgänglighet.

En del av fullgörandet av skyldigheter, t.ex. e-handelstjänsterna, är av sådan karaktär att de hör till området för mera övergripande ut-

veckling av den offentliga förvaltningens informationsförvaltning.

### 3.3 De viktigaste förslagen

Av de orsaker som nämns ovan bygger propositionen till stor del på en decentraliserad modell där myndigheter som förvaltar sådan geografisk information som avses i INSPIRE-direktivet till stor del ansvarar själva för de åtgärder som direktivet förutsätter. Centraliserat vidtas endast sådana åtgärder som det inte är möjligt att genomföra decentraliserat på ett sätt som uppfyller direktivets krav.

I tillämpningsområdet för den föreslagna lagen om en infrastruktur för geografisk information ingår bara sådana geografiska datamängder som är förenliga med INSPIRE-direktivet. I lagen definieras på ett allmänt plan de teman som ingår i tillämpningsområdet, men de geografiska datamängder som avses i lagen specificeras närmare genom förordning av statsrådet. De myndigheter som förvaltar geografiska datamängder inom lagens tillämpningsområde åläggs en skyldighet att skapa information som beskriver datamängderna (metadata) och att göra datamängderna tillgängliga i ett datanät så att de kan visas och överföras. I datanätet tillgängliggörs en datamängdsversion som är lämplig för datadelning, och när den utarbetas gäller det att beakta bl.a. personuppgiftslagens och offentlighetslagens krav. En myndighet som förvaltar geografisk information ska ställa sin interoperabla geografiska datamängd till förfogande också för andra myndigheter när det är nödvändigt för utförande av myndighetsuppgifter.

Stödtjänster som säkerställer att infrastrukturen för geografisk information fungerar och är sammanhängande avses bli genomförda centraliserat, och för dem svarar lantmäteriverket. Också andra än myndigheter som förvaltar datamängder som lagen omfattar kan anlita stödtjänsterna, om de så önskar. Enligt förslaget ansvarar lantmäteriverket också för att den söktjänst som direktivet förutsätter inrättas. Metadata som myndigheterna skapar läggs in i söktjänsten.

Den allmänna styrningen och uppföljningen av verkställigheten av den föreslagna la-



gen hör till jord- och skogsbruksministeriet, i vars ansvarsområde sam användning av geografisk information ingår enligt 19 § i reglementet för statsrådet (262/2003). Jord- och skogsbruksministeriet föreslås också vara den kontaktpunkt som ska ansvara för kontakterna med kommissionen beträffande INSPIRE-direktivet. En sådan kontaktpunkt ska utses enligt artikel 19.2 i direktivet. En delegation för behandling av geodatafrågor som finns i anslutning till jord- och skogsbruksministeriet föreslås vara det samordningsorgan som förutsätts i direktivet och ska stödja kontaktpunkten.

Ett nätverk vars verksamhet jord- och skogsbruksministeriet och lantmäteriverket tillsammans föreslås dra försorg om kommer att vara det brett upplagda samarbetsorgan som avses i INSPIRE-direktivet. Nätverket kommer att utnyttjas särskilt vid nationell samordning av den beredning av genomförandebestämmelser som sker under ledning av EU-kommissionen. Nätverket nämns dock inte i den föreslagna lagen, utan dess verksamhet kommer att bygga på öppet och frivilligt samarbete.

I direktivgenomförandet och utvecklingen av den nationella infrastrukturen för geografisk information ingår dessutom också att informationspolicyn mellan myndigheterna utvecklas som ett led i den allmänna koncernstyrningen av den offentliga informationsförvaltningen. Ansvaret för denna utveckling av informationspolicyn ligger hos finansministeriet, enligt arbetsfördelningen mellan ministerierna.

Det anses vara befogat att en ny lag som gäller hela infrastrukturen för geografisk information stiftas, eftersom de skyldigheter som följer av direktivet därmed kan riktas effektivt och entydigt till alla som förvaltar sådana datamängder som lagen omfattar och som åläggs att dra försorg om de gemensamma tjänsterna. I Finland existerar det tills vidare ingen enhetlig lagstiftning som lämpar sig för ändamålet. I den föreslagna lagen beaktas bestämmelserna om skydd för personuppgifter, eftersom datamängder som omfattas av lagen kan innehålla uppgifter som är att betrakta som personuppgifter.

## 4 Propositionens konsekvenser

### 4.1 Allmänt

Propositionens konsekvenser har bedömts i samband med arbetet i INSPIRE-arbetsgruppen, i samband med att regeringens proposition utarbetats och i samband med att förslagen till genomförandebestämmelser har behandlats. Vid konsekvensbedömningen har tillgängligt material, både skriftligt och annat, använts och sakkunniga anlåtats. Jord- och skogsbruksministeriet gav dessutom Tekniska högskolan i uppdrag att utföra en fristående undersökning där den nytta som genomförandet av INSPIRE-direktivet medför bedömdes.

### 4.2 Ekonomiska konsekvenser

På grund av den decentraliserade modellen är propositionens ekonomiska konsekvenser beroende av hur de åtgärder och tjänster som förutsätts i propositionen kan sammanlänkas med övriga informationsbehandlingsprocesser i olika organisationer och hur effektivt organisationerna kan samarbeta.

Behovet av tilläggsfinansiering i initialskedet i fråga om den föreslagna infrastrukturen för geografisk information under åren 2010–2012 är enligt arbetsgruppens bedömning ca 4,5 miljoner euro, där ca 3,6 miljoner euro hänförs till statliga organisationer och regionalförvaltningen och ca 0,9 miljoner euro hänförs till kommuner. I detta behov av tilläggsfinansiering ingår ca 0,8 miljoner euro i kostnader för att utveckla en nationell geodataportal, något som överstiger direktivets miniminivå. De kalkylerade totala kostnaderna i initialskedet är mer än dubbelt högre än så, men en avsevärd del av de åtgärder som direktivet förutsätter kan vidtas i de organisationer som förvaltar datamängderna med befintliga resurser och som ett inslag i andra datatekniska utvecklingsprojekt som redan pågår.

Det årliga behovet av tilläggsfinansiering för att upprätthålla infrastrukturen för geografisk information blir successivt ca 1,2–1,3 miljoner euro fr.o.m. 2010, enligt arbetsgruppens bedömning, och uppkommer fram-

för allt inom statliga organisationer och regionalförvaltningen. Också de kalkylmässiga totala kostnaderna för det årliga upprätthållandet är 2–3 gånger högre än dessa tilläggsfinansieringsbehov, men åtgärderna kan till största delen inkluderas i organisationernas övriga informationstekniska underhållsverksamhet.

När de datamängder som anges i bilaga III till direktivet införs i systemet uppstår senare (2013–2019) dessutom kostnader som kräver ca 1,7 miljoner euro i tilläggsfinansiering, där ca 1,1 miljoner euro hänförs till staten och regionalförvaltningen och ca 0,6 miljoner euro hänförs till kommunerna. Också de kalkylmässiga totala kostnaderna i det skedet är mer än dubbelt så höga som det uppskattade behovet av tilläggsfinansiering.

I utlåtandena ansågs arbetsgruppens uppskattningar av kommunernas kostnader vara försiktiga. Det är problematiskt att uppskatta de kostnader som uppkommer i kommunerna, eftersom det inte är känt exakt i vilken utsträckning kommunerna innehar datamängder i elektroniskt format som omfattas av lagen och vilken servicestruktur som är ändamålsenlig för att göra alla kommuners datamängder tillgängliga i datanätet. Kostnaderna blir ansevära, om alla kommuner självständigt bygger upp kontinuerligt fungerande informationstjänster bara för att åstadkomma de tjänster som avses i detta förslag.

Propositionen bygger på en verksamhetsmodell som är mer decentraliserad än i arbetsgruppens förslag vad åstadkommandet av datatjänster beträffar. Dessutom har kraven på datatjänsterna specificerats i och med genomförandebestämmelserna. I praktiken leder detta till att de myndigheter som förvaltar geografiska datamängder måste vara beredda på att i större utsträckning än vad som anges i arbetsgruppens uppskattningar driva datatjänster som är nästan oavbrutet tillgängliga. Detta föranleder extra kostnader vars storlek är beroende av den verksamhetsmodell inom ramen för vilken tjänsterna åstadkoms. Om alla myndigheter, kommunerna inberäknade, driver egna separata tjänster är de kalkylmässiga driftskostnaderna för tjänsterna årligen uppskattningsvis ca 4 miljoner euro (ca 10 000 euro/organisation). En stor del av dessa tjänster kan emellertid realiserars i an-

slutning till myndigheternas övriga informationstjänst, och därför orsakas bara en del av kostnaderna genom geografiska datatjänster som avses i denna lag.

I igångsättningsfasen, 2010–2012, är de genomsnittliga kalkylmässiga totala kostnader som idrifttagningen föranleder de organisationer som förvaltar geografisk information ca 35 000–40 000 euro/organisation. De uppskattade tilläggsfinansieringsbehoven under igångsättningsskedet uppgår dock i genomsnitt till ca 10 000–20 000 euro/organisation.

Motsvarande kalkylmässiga totala kostnader för ibrukttagandet 2013–2019 är i genomsnitt ca 10 000 euro/organisation för de organisationer som förvaltar geografisk information. De uppskattade tilläggsfinansieringsbehoven är i det skedet i genomsnitt ca 5 000 euro/organisation. Tilläggsfinansieringsbehoven riktas delvis till andra organisationer än under perioden 2010–2012.

De kalkylmässiga årliga totala kostnaderna för underhåll av datamängder och tjänster är i genomsnitt ca 10 000 euro/organisation. Dessutom medför driften av kontinuerliga informationstjänster en kostnad som är uppskattningsvis ca 10 000 euro per tjänst. Också dessa åtgärder kan i de flesta fall vidtas i anslutning till andra åtgärder eller tjänster, och därför är det egentliga behovet av tilläggsfinansiering lägre.

Arbetsgruppen bedömde att genomförandet av en infrastruktur för geografisk information som är förenlig med arbetsgruppens förslag leder till nytta genom att arbetskostnader sparas in och indirekt via den omständigheten att datalager blir tillgängliga i större utsträckning. Grovt räknat kommer vinsten inom de statliga och kommunala organisationer i Finland som utnyttjar datamängderna att vara ca 8–9 miljoner euro på årsnivå, när infrastrukturen fungerar och organisationerna har anammat nya verksamhetsmodeller som gör utnyttjandet av geografisk information effektivare. Nyttan väntas vara störst inom miljöministeriets, jord- och skogsbruksministeriets och kommunikationsministeriets förvaltningsområden och i kommunerna. Fullt ut kan nyttan realiserars tidigast omkring fem år från det att genomförandet har inletts.

Enligt arbetsgruppens bedömning drar medborgarna närmast indirekt nytta av att

INSPIRE-direktivet genomförs (de får bl.a. bättre tillgång till information, större insyn och framförhållning vad förvaltningen beträffar samt större möjligheter att påverka och delta) och därför går det inte att uppskatta nyttan exakt. Den arbetsgrupp som beredde genomförandet bedömde att den nytta som medborgarna och företagen har av de offentliga geografiska datatjänsterna kan vara så stor som tiotals miljoner euro per år. För att denna nytta som är avsevärd som helhet ska realiseras krävs det emellertid att det uppstår tjänster via vilka nyttan realiseras.

Institutionen för lantmäterivetenskap vid Tekniska högskolan företog 2008 en undersökning där uppskattningarna av den nytta som genomförandet av INSPIRE-direktivet i Finland möjliggör preciserades. Målet för undersökningen var att utreda hur den nationella lagstiftning som INSPIRE-direktivet förutsätter inverkar på den nuvarande användningen av geografiska datamängder som myndigheterna producerar: vilken nytta myndigheter och medborgare har av att geografisk information utnyttjas effektivt och av en heltäckande nationell infrastruktur för geografisk information. Avsikten var särskilt att klargöra om användningen ökar inom sektorer där utnyttjandet av geografiska datamängder tidigare har varit blygsamt. Undersökningen genomfördes i form av en litteraturstudie, intervjuer med sakkunniga inom olika sektorer och en internetförfrågan. Enligt undersökningen väntas infrastrukturen för geografisk information på kort sikt möjliggöra en effektivitetsnytta som är ca 4 % i de flesta uppgifter och ca 5 % på längre sikt. Omkring 76 % av de svarande bedömde som helhet att deras organisation kan spara kostnader eller omfördela resurser med hjälp av en väl genomförd infrastruktur för geografisk information. I undersökningen fastställdes utgående från det sammanlagda materialet en minimi- och en maximinytta samt forskningsgruppens bedömning av potentialen. Forskningsgruppen bedömde att organisationernas interna nytta uppgår till ca 9 miljoner euro årligen. Nyttan beräknas uppgå till minst ca 3 miljoner euro och högst ca 15 miljoner euro per år. Utöver den interna nyttan konstaterades infrastrukturen för geografisk information ge upphov till avsevärd extern

nytta (över 2,5 miljoner euro/år) och kvalitetsmässig nytta samt nytta för medborgarna.

Räknat på tio års verksamhetsperiod enligt den mall som ingår i propositionen utgör de kostnader som kräver tilläggsfinansiering ca 18 miljoner euro sammanlagt. De kalkylmässiga totalkostnaderna, där kostnaderna för kontinuerlig informationstjänst är inberäknade, är på motsvarande sätt ca 94 miljoner euro. Kommunernas andel av de kalkylmässiga kostnaderna är över 75 %, vilket beror på det stora antalet kommuner. Den nytta som beräknas uppstå under perioden är enligt såväl arbetsgruppens som Tekniska högskolans forskningsgrupps bedömning ca 90 miljoner euro.

Kostnads/nyttokvoten är beroende av hur det lyckas att sammanlänka de åtgärder och tjänster som propositionen förutsätter med andra processer för informationsbehandling och hur effektivt de olika organisationerna klarar av att samarbeta när det gäller att tillhandahålla tjänster. I bästa fall blir kostnads/nyttokvoten ca 1:5, i värsta fall kan kostnaderna överstiga nyttan.

Genomförandet av INSPIRE-direktivet stöder också uppnåendet av PSI-direktivets mål. De allmänna sök- och visningstjänster som INSPIRE-direktivet förutsätter garanterar att både enskilda medborgare och företag får möjlighet att lättare än nu söka information som myndigheterna innehar. De tjänster som produceras för att medborgarnas rätt till information ska förverkligas garanterar dock inte i sig de i PSI-direktivet avsedda möjligheterna för företag att vidareutnyttja information. Praxis i fråga om villkor för utnyttjande av datamängderna och avgifter intar en central ställning med avseende på vidareutnyttjandet.

### 4.3 Konsekvenser för myndigheterna

Det grundläggande målet för förslaget och det bakomliggande direktivet är att effektivisera myndigheternas verksamhet genom att harmonisera hanteringen av vissa datalager som den offentliga förvaltningen innehar och ta i bruk nya nättjänster som ökar effektiviteten. I praktiken innebär detta att myndigheterna successivt kan länka samman sina funktionella och informationstekniska processer

och eliminera onödig överlappande verksamhet och informationshantering. Förslaget stöder i stor utsträckning utvecklingen av hela den offentliga förvaltningens informationsförvaltning.

Förslagets ekonomiska konsekvenser riktas huvudsakligen till myndigheter, eftersom det bakomliggande direktivets tillämpningsområde är avgränsat till myndigheter och organisationer med myndighetsuppgifter.

Tiotalens myndigheter som är antingen statliga eller ingår i regionalförvaltningen bör utveckla sin informationsförvaltning, liksom i praktiken alla kommuner. Enligt förslaget åläggs lantmäteriverket dessutom att se till att vissa nättjänster som är avsedda att användas gemensamt inrättas och att ha hand om det stöd som genomförandet förutsätter. Till en del sköter lantmäteriverket redan dessa uppgifter. När genomförandet inleds gäller det att klarlägga samarbetsmöjligheterna på det praktiska planet mellan lantmäteriverket och allmänna aktörer som tillhandahåller tekniska tjänster, t.ex. Statens IT-servicecentral.

#### 4.4 Konsekvenser för miljön

Den infrastruktur för geografisk information som avses i den föreslagna lagen förbättrar tillgången till geografiska datamängder som innehas av myndigheter vid planering och beslutsfattande som an knyter till miljön. Bättre tillgång ökar utnyttjandet av datamängderna och förbättrar på så sätt också kvaliteten på miljörelaterade beslut och generellt beaktandet av miljöfrågor vid planering och beslutsfattande.

Det centrala målet för förslaget och det bakomliggande direktivet är att effektivisera skötseln av miljöangelägenheter såväl nationellt som internationellt.

#### 4.5 Samhälleliga konsekvenser

Tillgång till geografisk information i ett datanät förbättrar medborgarnas åtkomst till uppgifter som myndigheterna förfogar över. Ur detta perspektiv finns det en koppling mellan infrastrukturen för geografisk information och i synnerhet de grundläggande rättigheter om vilka det föreskrivs i 12 och 20 §

i grundlagen, dvs. medborgarnas rätt att ta del av offentliga handlingar och myndigheternas skyldighet att trygga vars och ens möjlighet att påverka beslut i frågor som gäller den egna livsmiljön. Största delen av den nytta som medborgarna har av geografisk information, geografiska datatjänster och därmed också INSPIRE-direktivet är indirekt (t.ex. bättre åtkomst till information, större insyn och framförhållning vad förvaltningen beträffar och större möjligheter att påverka och delta), och därför är det svårt att bedöma och mäta den. För att nyttan ska bli verklig krävs det att det uppkommer tjänster via vilken nyttan realiserar.

Tjänsterna uppstår som ett led i den mera övergripande nationella infrastrukturen för geografisk information och informations-samhällets tjänstehelhet. Exempelvis den för medborgarna avsedda allmänna visnings-tjänsten för myndigheternas geografiska information (karttjänsten) är en logisk del av en nationell portalhelhet. Kartplatsen för alla, en tjänst som nu drivs av lantmäteriverket, har dagligen i medeltal ca 5 000 besökare som gör 100 000 kartsökningar (ca 40 miljoner sökningar per år). Utifrån det kan man anta att nyttan av detta slag av tjänster är betydande i medborgarnas dagliga liv, den kan t.o.m. uppgå till tiotal miljoner euro om året. Målet för INSPIRE-direktivet är att avsevärt bredda informationsinnehållet i tjänster som är riktade till medborgare, därför kan nyttan bedömas bli avsevärt större. När en del av medborgarnas informationsbehov kan tillgodoses med hjälp av tillförlitliga informations-tjänster frigörs resurser för övriga uppgifter inom myndighetsorganisationerna.

Målet för den nationella infrastrukturen för geografisk information är att betjäna alla användarkategorier. Samma tillvägagångssätt gäller i princip såväl myndigheterna som näringslivet. Företagen drar nytta av mera kompatibla datamängder och nya tjänster via samma mekanismer som myndigheterna. Direktivet förutsätter att allmänna infrastruktur-tjänster på begäran ska göras tillgängliga också för tredje parter vars geografiska datamängder och datatjänster uppfyller kraven i genomförandebestämmelserna med avseende på metadata, nättjänster och interoperabilitet. Detta öppnar i praktiken en ny marknadsfö-

rings- och distributionskanal för datamängder som företag och sammanslutningar har producerat.

## 5 Beredningen av propositionen

### 5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Propositionen har beretts i en INSPIRE-arbetsgrupp som jord- och skogsbruksministeriet tillsatte den 25 januari 2007. Företrädare i arbetsgruppen var justitieministeriet, inrikesministeriet, finansministeriet, kommunikationsministeriet, miljöministeriet, på framställning av handels- och industriministeriet Geologiska forskningscentralen, lantmäteriverket och Finlands Kommunförbund. Arbetsgruppen hade dessutom en ständig sakkunnig från Geodetiska institutet. Arbetsgruppen överlämnade sin enhälliga slutrapport till jord- och skogsbruksministern den 14 februari 2008 (JSM, arbetsgruppspromemoria 2008:2). I rapporten ingick ett utkast till lag om en infrastruktur för geografisk information.

### 5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Utlåtande om INSPIRE-arbetsgruppens slutrapport begärdes hos 92 olika instanser. Sammanlagt 59 utlåtanden inlämnades. Av dem kom sex från ministerier, 19 från statliga centralämbetsverk, sju från landskapsförbund, 13 från kommuner, fyra från universitet och sammanlagt tio från föreningar, intresseorganisationer och företag.

I utlåtandena ansågs arbetsgruppens rapport allmänt taget vara heltäckande, och framställningarna ansågs vara välunderbyggda.

I flera utlåtanden poängterades det att i och med att utnyttjandet av geografisk informationsteknik blir mera vedertaget och omfattande är det viktigt både för verksamheten inom enskilda organisationer och för utvecklingen av hela informationssamhället att direktivgenomförandet är adekvat. Också den lagstiftningslösning som presenterades i rap-

porten ansågs allmänt vara det bästa alternativet.

Kopplingen av genomförandet till den allmänna utvecklingen av den offentliga förvaltningens informationsförvaltning ansågs vara tydlig. Kommunernas och regionalförvaltningens roll vid det praktiska verkställandet betonades. Företagens roll som potentiell tjänsteproducent påpekades.

De flesta remissorgan stödde vidtagandet av föreslagna tilläggsåtgärder som går utöver direktivet.

Nästan alla remissorgan stödde den föreslagna, på en centraliserad modell baserade lösningen som gällde vilken organisation som ska vara ansvarig för stöd- och nättjänsterna. Ungefär hälften av remissinstanserna gav öppet sitt stöd till tanken på att lantmäteriverket blir den organisation som är ansvarig för att stöd- och nättjänster verkställs. Lantmäteriverkets roll uppfattades vara motiverad med avseende på kostnadseffektivitet, administrativ överskådlighet och existerande sakkunskap. I några utlåtanden var inställningen till lantmäteriverkets tilltänkta roll kritisk och det underströks att den ansvariga organisationen bör vara oavhängig av alla grupper av aktörer på geodataområdet.

Förväntningarna på koncernstyrningen av den offentliga förvaltningens informationsförvaltning var stora särskilt vad gällde de bastjänster, exempelvis elektronisk kommunikation, som också direktivet förutsätter och det generella utvecklingsstödet. Det ansågs också att en oavhängig grupp av tekniska sakkunniga på geodataområdet som stöder koncernstyrningen är ett viktigt inslag i helheten på koncernnivå.

Vidare ansågs det att en delegation som behandlar geodatafrågor alltjämt behövs som samarbetsorgan, och den föreslagna modellen som bygger på en enhetlig förvaltningslinje konstaterades i stor utsträckning vara motiverad. Det ansågs generellt att den nationella geodataportalen är en nödvändig nationell tjänst som kompletterar genomförandet.

I många utlåtanden framhölls behovet av att i brådskande ordning revidera distributions-, utnyttjande- och avgiftspolicyn i fråga om myndigheternas datamängder. Omkring en femtedel av de organisationer som gett ett

yttrande stödde öppet en policy för utlämnande av information för myndighetsbruk där avgifterna baserar sig på kostnaderna för framtagningen.

Utkastet till en proposition bereddes vid jord- och skogsbruksministeriet som tjänsteuppdrag utifrån arbetsgruppens slutrapport och utlåtandena om den. Utlåtanden om utkastet begärdes hos 26 instanser som är centrala med avseende på verkställigheten. I de 23 utlåtanden som inlämnades understöddes med bred marginal modellen med en ramlag som handlar om en infrastruktur för geografisk information. Lantmäteriverket ansågs allmänt vara rätt instans att producera de tjänster som förutsätts i direktivet.

I centrala utlåtanden ansågs det emellertid att utgångspunkten bör vara att lagen upptar bestämmelser bara om de allra nödvändigaste nationella skyldigheterna. Finansministeriet ansåg att genomförandet, exempelvis stöd-tjänsterna och den nationella samordningen, bör skötas inom de nuvarande budgetramarna genom att utgifter omfördelas. Också frågor som tangerar skyddet för personuppgifter ägnades uppmärksamhet i många yttranden. Det ansågs att personuppgifter kan ingå åtminstone i fastighetsdata, adressinformation och flygbilder.

Av utlåtandena framgick det tydligt att det inte finns förutsättningar att genomföra direktivet utöver minimikraven, bl.a. därför att det inom de nuvarande budgetramarna inte är möjligt att verkställa en sådan centraliserad modell för genomförandet som hade skisserats upp i utkastet. Därför frångicks den centraliserade modellen, och ett nytt lagutkast skrevs utgående från den decentraliserade modellen. I utkastet beaktades också andra aspekter som framförts i utlåtandena, och särskild vikt fästes vid skyddet för personuppgifter. Åtgärder som skulle gå utöver direktivets minimikrav, såsom en nationell geodataportal och begreppet grundläggande geografiska datamängder, slopades.

Det nya utkastet diskuterades med centrala samarbetsparter. Separata överläggningar hölls med dataombudsmannen och finansministeriet. I det slutliga lagförslaget har dessa diskussioner och överläggningar beaktats.

## **6 Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll**

Finansministeriet styr den allmänna utvecklingen av informationsförvaltningen inom både stats- och kommunförvaltningen. Genom den centraliserade styrningen eftersträvas besparingar i utgifterna för informationsförvaltning och samtidigt är ambitionen att informationsförvaltningen bättre ska betjäna utförandet av förvaltningens kärnuppgifter. Tjänsteproduktionens effektivitet stöds särskilt med hjälp av centraliserade IT-tjänster. Vid styrningen av informationsförvaltningen utgår man från en enhetlig arkitektur. Gemensamma IT-tjänster, exempelvis identifieringstjänst, ärendekonto och tjänsteplattform, medför klara ekonomiska besparingar för myndigheterna och främjar utvecklingen av de egentliga kundtjänsterna. Om grunddatalagren utnyttjas bättre än förr och datadelningen blir allmännare kan de offentliga tjänsterna skötas mera produktivt än tidigare.

Till stöd för den centraliserade styrningen har Statens IT-servicecentral den 1 januari 2009 inrättats i anslutning till Statskontoret. Servicecentralen är en statsintern nettobudgeterad serviceenhet som bedriver avgiftsbelagd serviceverksamhet. Den utvecklar, anskaffar och organiserar statens gemensamma IT-tjänster. Statliga ämbetsverk och inrättningar kommer att vara kunder hos servicecentralen. Servicecentralen kommer dessutom att producera vissa tjänster för hela den offentliga förvaltningen, bl.a. sådana som hänför sig till elektronisk kommunikation. Det är i huvudsak finansministeriet som specificerar vilka servicecentralens tjänster ska vara och svarar för beställarfunktionerna.

En del av de tjänster i anslutning till elektronisk kommunikation som förutsätts i INSPIRE-direktivet är på väg att bli verklighet som ett inslag i de gemensamma IT-tjänster som realiserar under finansministeriets styrning. Statens IT-servicecentral kommer därmed att vara en viktig tillhandahållare av tjänster när den tjänstehelhet som ingår i direktivet blir verklighet. Det är ändamålsenligt att den instans som föreslås bli utsedd att svara för de stödtjänster som anknyter till

INSPIRE-direktivet (lantmäteriverket) och IT-servicecentralen utreder de konkreta arbetsmöjligheterna när genomförandet inleds.

## DETALJMOTIVERING

## 1 Lagförslag

## 1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. *Lagens syfte.* Paragrafen innehåller allmänna bestämmelser om lagens syfte och mål. Syftet med lagen är att förbättra tillgängligheten och utnyttjandet av geografisk information som innehas av myndigheter genom att det upprättas en sammanhängande infrastruktur för geografisk information och dess tjänster görs allmänt tillgängliga. Den infrastruktur för geografisk information som på detta sätt upprättas i enlighet med INSPIRE-direktivet ligger för Finlands del till grund för Europeiska gemenskapens infrastruktur för geografisk information. Den infrastruktur för geografisk information som avses i lagen förbättrar tillgängligheten och utnyttjandet av geografisk information särskilt i myndigheternas verksamhet och medför också bättre förutsättningar för medborgare och företag att söka och använda sådan information. Den infrastruktur för geografisk information som avses i lagen är ett led i den offentliga förvaltningens mera övergripande infrastruktur för information och främjar för sin del den goda informationshantering i myndigheternas verksamhet som avses i 5 kap. i offentlighetslagen, och därigenom också förverkligandet av medborgarnas grundlagsskyddade rätt att få information.

Trots att lagens syfte är att förbättra tillgängligheten och utnyttjandet av geografisk information, beaktas i lagen också Europeiska gemenskapens rättsakter och nationella författningar som gäller skydd för personuppgifter.

2 §. *Definitioner.* De definitioner som är av betydelse för lagen samlas enligt förslaget i en paragraf i lagens början. Definitionerna motsvarar till stor del definitionerna i artikel 3 i INSPIRE-direktivet. I direktivet används dock adjektivet rumslig, medan adjektivet geografisk används i denna proposition.

I 1 mom. 1 och 2 punkten definieras begreppet geografisk information. I artikel 3.2 i direktivet definieras i stället begreppet rumsliga data. Med geografisk information avses

därmed sådan information i elektroniskt format om finskt territorium som, såsom attribut hos informationsobjekt, avser deras geografiska läge. Begreppet informationsobjekt återdefinieras i 2 punkten som en abstrakt representation av en fysisk företeelse. Informationsobjekt är t.ex. vägsträckor, sjöar och byggnader. Den breda definitionen av begreppet geografisk information avgör ändå inte direkt om en geografisk datamängd omfattas av lagen eller inte, utan bestämmelser om detta finns i 3 § och i en förordning av statsrådet som utfärdas med stöd av den.

Definitionen av begreppet infrastruktur för geografisk information i 1 mom. 3 punkten föreslås i likhet med artikel 3.1 i direktivet täcka information som beskriver geografiska datamängder och geografiska datatjänster, dvs. metadata, geografiska datamängder och geografiska datatjänster, nättjänster och nätteknik, avtal om utlämnande av, tillgång till och utnyttjande av information samt mekanismer för samordning och övervakning.

I 4 punkten definieras begreppet geografisk datamängd, medan det begrepp som definieras i artikel 3.3 i direktivet är rumslig datamängd. Definitionen av begreppet geografisk datamängd täcker därmed alla identifierbara samlingar av geografisk information i elektroniskt format, oberoende av hur den myndighet som förvaltar informationen hanterar informationen eller har benämnt informationssamlingen i fråga. Exempelvis registret över matförgiftningar har tidigare inte ansetts vara en geografisk datamängd, men om det är i elektroniskt format och innehåller uppgift om på vilka orter matförgiftningar förekommit kan det betraktas som en geografisk datamängd som avses i lagen.

I artikel 3.9 är definitionen av begreppet myndighet (i direktivet används uttrycket offentlig myndighet) uppdelad i tre olika kategorier där punkterna a och b närmast motsvarar den hävdvunna myndighetsdefinitionen i 4 § 1 mom. i offentlighetslagen och punkt c motsvarar det utvidgade myndighetsbegreppet i 4 § 2 mom. i offentlighetslagen. Med myndighet avses enligt förslaget därmed också sammanslutningar, inrättningar, stiftel-



ser och enskilda personer som utövar offentlig makt och utför ett offentligt uppdrag med stöd av lagstiftningen. Avsikten är att begreppet myndighet ska definieras i överensstämmelse med direktivet. Detta görs så, att myndighetsbegreppet i 1 mom. 5 punkten innehåller en hänvisning till 4 § 1 mom. i offentlighetslagen. Som komplettering hänvisas det i 2 mom. i den föreslagna paragrafen till 4 § 2 mom. i offentlighetslagen. Av de myndigheter som avses i 4 § 1 mom. i offentlighetslagen undantas domstolar och andra rättsskipningsorgan, som alltså inte omfattas av den föreslagna lagen. Möjligheten att göra detta undantag följer av artikel 3.9 i direktivet.

I 1 mom. 6 punkten definieras dessutom begreppet myndighet som förvaltar geografisk information. De skyldigheter som fastställs i lagen avses i huvudsak rikta sig till just myndigheter som förvaltar sådana geografiska datamängder som omfattas av lagen, och därför behövs en särskild definition. Definitionen motsvarar bestämmelsen om direktivets räckvidd i artikel 4.1 c i. Enligt förslaget ska med begreppet myndighet som förvaltar geografisk information avses varje myndighet som för att sköta myndighetsuppgifter har framställt eller tagit emot en geografisk datamängd eller förvaltar eller uppdaterar den. Från definitionssynpunkt spelar det därmed ingen roll vem som ursprungligen har samlat in informationen i den geografiska datamängden. Även om myndigheten skulle anlita underleverantörer för att samla in informationen eller uppdatera datamängden är det ändå den myndighet som förvaltar datamängden som ansvarar för att skyldigheterna enligt denna lag fullgörs. Det som är centralt med avseende på definitionen är därmed att datamängden har en koppling till skötseln av myndighetens lagstadgade uppgifter och myndighetens rätt att bestämma om hanteringen av datamängden. En myndighet som förvaltar geografisk information kan i praktiken, om den så vill, komma överens också med en annan myndighet eller någon annan utomstående om skötseln av uppgifter som ansluter sig till dess lagenliga skyldigheter.

Enligt definitionen avses med begreppet myndighet som förvaltar geografisk information den myndighet som förvaltar en ur-

sprunglig geografisk datamängd. Med ursprunglig geografisk datamängd avses i enlighet med artikel 4 i direktivet den referensversion som en viss myndighet förvaltar och från vilken eventuella kopior som andra myndigheter innehar härrör.

## 2 kap. **Datamängder och information i infrastrukturen för geografisk information**

**3 §.** *Geografiska datamängder som omfattas av lagen.* I paragrafen preciseras lagens tillämpningsområde genom att de geografiska datamängder som omfattas av lagen avgränsas i överensstämmelse med artiklarna 4, 13 och 17 i direktivet. Lagbestämmelserna föreslås därmed i regel bli tillämplade på offentliga geografiska datamängder som myndigheter innehar.

Med offentliga geografiska datamängder avses datamängder där det inte ingår uppgifter som omfattas av den i 6 kap. i offentlighetslagen reglerade skyldigheten att iakttä sekretess. Via definitionen av begreppet handlingssekretess i 22 § i offentlighetslagen anses det att skyldigheten att iakttä sekretess omfattar också uppgifter om vilka det med stöd av någon annan lag föreskrivs att de ska hemlighållas. Med avseende på de teman som förtecknas i bilagor till direktivet finns det särskilda bestämmelser om uppgifternas offentlighet i t.ex. statistiklagen och territorialövervakningslagen (755/2000). Både offentlighetslagen och olika speciallagar är förenliga med de villkor för begränsning av allmänhetens tillgång till information som fastställs i artikel 13 i direktivet.

Vissa av lagens bestämmelser föreslås dock bli tillämplade också på geografiska datamängder som innehåller sekretessbelagda uppgifter, så som föreskrivs i 5 §.

I 1 mom. förtecknas på ett allmänt plan de teman som omfattas av lagen. Förteckningen motsvarar de teman för geografisk information som uppräknas och specificeras i bilagorna I, II och III till direktivet och omfattas av direktivet. Det är meningen att de geografiska datamängder som omfattas av lagen ska specificeras närmare genom förordning av statsrådet.

**4 §. Information som beskriver geografiska datamängder och geografiska datatjänster.** I paragrafen föreslås det bli föreskrivet om metadata för geografiska datamängder och datatjänster som hänför sig till dem. Med metadata avses i förslaget i överensstämmelse med definitionen i artikel 3.6 i direktivet strukturerade beskrivande upplysningar som gör det möjligt att finna och inventera geografiska datamängder och geografiska datatjänster samt att förbereda utnyttjandet av dem.

Enligt 1 mom. ska myndigheter som förvaltar geografisk information utarbeta och uppdatera metadata för datamängder som myndigheterna innehar och för datatjänster som gäller dem. Datatjänster som gäller datamängderna och för vilka metadata krävs är bl.a. söktjänster, visningstjänster, dataöverföringstjänster och omvandlingstjänster.

Bestämmelser om den information som metadata ska innehålla finns i artikel 5.2 i direktivet. Under kommissionens ledning har det beretts genomförandebestämmelser som anknyter till artikel 5.4 och där kraven på innehållet i metadata specificeras i praktiken. Genomförandebestämmelserna, som trädde i kraft den 24 december 2008 och utfärdades i form av en förordning av kommissionen, är direkt bindande för nationella myndigheter som förvaltar nationella geografiska datamängder. Därför är det inte möjligt att utfärda närmare bestämmelser om innehållet i metadata i den nationella lagstiftningen, i stället finns i 2 mom. en informativ hänvisning till kommissionens förordning.

**5 §. Sekretessbelagda uppgifter.** I paragrafen föreskrivs det om ett med INSPIRE-direktivet förenligt undantag från huvudregeln enligt 3 § 1 mom., där det sägs att den föreslagna lagen ska gälla enbart offentliga geografiska datamängder. Enligt paragrafen ska bestämmelserna i 4 § tillämpas också på sekretessbelagda uppgifter som omfattas av lagen, om inte uppgifterna är sekretessbelagda för skydd av internationella förbindelser, allmän säkerhet eller det nationella försvaret. Dessa sekretessgrunder nämns i artiklarna 13.1 och 17.7 i direktivet. På geografiska datamängder innehållande uppgifter som är sekretessbelagda på andra grunder ska enligt förslaget därmed tillämpas 4 §, som innehåller

bestämmelser om utarbetande och uppdatering av information som beskriver geografiska datamängder.

**6 §. Interoperabel geografisk datamängd.** Paragrafen föreslås innehålla bestämmelser om skyldighet för myndigheter som förvaltar geografisk information att omarbeta en geografisk datamängd som omfattas av lagen till en version som lämpar sig för datadelning och för att läggas in i den infrastruktur för geografisk information som är förenlig med INSPIRE-direktivet samt att uppdatera denna version. I infrastrukturen kommer det alltså inte att läggas in själva de geografiska datamängder som lagen omfattar utan s.k. interoperabla geografiska datamängder som utgör en omarbetad version av dessa datamängder. Enligt artikel 4 i direktivet förutsätter paragrafen inte att ny geografisk information samlas in för produktion av interoperabla geografiska datamängder, utan sådana datamängder kan produceras i enlighet med artikel 7 i direktivet genom att befintliga datamängder anpassas eller omvandlas. Omvandlingen kan ske också automatiskt som ett led i en elektronisk datatjänst. Befintliga datamängder som omfattas av lagen behöver inte heller anpassas separat, om de redan i ursprunglig form fyller kraven enligt paragrafen.

Till den del uppgifter som är att betrakta som personuppgifter ingår i en geografisk datamängd som lagen omfattar, ska myndigheter som förvaltar geografisk information enligt 2 mom. iakttä personuppgiftslagens och offentlighetslagens bestämmelser om personuppgifter samt eventuell annan lagstiftning som reglerar datamängderna i fråga när interoperabla datamängder utarbetas och hanteras. Datamängder som införlivas med den infrastruktur för geografisk information som avses i denna lag omfattas därmed enligt förslaget av samma reglering som annan hantering och annat offentliggörande av information som myndigheterna innehar.

Det är inte möjligt att föreskriva närmare i lagen om vad tillämpning av 2 mom. betyder i praktiken för varje geografisk datamängds del, i stället avgörs frågan från fall till fall i en förordning som kommissionen antar med stöd av artikel 7 i direktivet och handlar om geografiska datamängders innehåll och orga-

nisation. I förordningen beaktas i sin tur personuppgiftsdirektivet och dess krav på behandling av personuppgifter. Den vägen uppfylls också de nationella krav som gäller regleringen av skyddet för personuppgifter. För tydlighetens skull föreslås att det i 3 mom. tas in en informativ hänvisning till den genomförandeförordning som kommer att antas med stöd av artikel 7 i direktivet och som kommer att innehålla närmare bestämmelser om kraven på interoperabla geografiska datamängders innehåll och organisation.

3 kap. **Geografiska datamängders tillgänglighet samt tjänster som ingår i infrastrukturen för geografisk information.**

**7 §. Tillgängligheten av geografiska datamängder i ett datanät.** I paragrafen sägs det att myndigheter som förvaltar geografisk information har en allmän skyldighet att se till att interoperabla geografiska datamängder görs tillgängliga i ett datanät. Genom paragrafen genomförs kravet i artikel 7 i direktivet på att säkerställa att geografiska datatjänster och geografiska datamängder görs tillgängliga. Samtidigt verkställs också en del av kraven i artikel 11 som gäller införande av nättjänster, eftersom den helhetsarkitektur för nättjänster som kommissionen specificerar och den genomförandebestämmelse enligt artikel 16 i direktivet som gäller nättjänster och stöder sig på den baserar sig tydligare än direktivet på utnyttjande av decentraliserade gränssnittstekniker på organisationsnivå. I denna modell försöker man producera datatjänsterna så nära underhållet av informationen som möjligt med hjälp av ett allmänt datanät och standardiserade dataöverföringstekniker. I praktiken genomförs de visnings- och nedladdningstjänster som avses i artikel 11 i direktivet med hjälp av denna paragraf. Också de omvandlingstjänster som avses i artikel 11 i direktivet ingår i de huvudsakligen decentraliserade datatjänsterna.

Bestämmelser om tekniska krav på tillgängliggörande av geografiska datamängder i datanätet utfärdas genom en genomförandeförordning som kommissionen antar med stöd av artikel 16 i INSPIRE-direktivet. I 2

mom. ingår en liknande hänvisning till den som i 4 och 6 §.

**8 §. Söktjänst.** Enligt artikel 11.1 a i direktivet ingår i infrastrukturen för geografisk information också en söktjänst som möjliggör sökning av geografiska datamängder och datatjänster och visning av metadata som rör dem. Enligt 1 mom. svarar lantmäteriverket för att den söktjänst som avses i direktivet inrättas. I lantmäteriverkets uppgifter ingår redan nu att främja den nationella sam användningen av geografisk information, och inom ramen för denna verksamhet har verket utvecklat ett system som motsvarar den söktjänst som avses i direktivet.

I 2 mom. finns det bestämmelser om skyldigheten för myndigheter som förvaltar geografisk information att lägga in metadata som avses i 4 § i söktjänsten. Närmare bestämmelser om detta avses bli utfärdade genom förordning av statsrådet. I förordningen fastställs tidsfrister för inläggning av metadata och tillhandahållande av ändrade uppgifter.

I 3 mom. föreslås det ingå en hänvisning till kommissionens genomförandeförordning som gäller tekniska krav på söktjänsten och kommer att antas med stöd av artikel 16 i INSPIRE-direktivet.

**9 §. Stödtjänster.** I enlighet med 6 och 7 § i den föreslagna lagen decentraliseras ansvaret för att producera sådana visnings- och dataöverföringstjänster som avses i artikel 11 i INSPIRE-direktivet så att det delas mellan de myndigheter som förvaltar geografisk information. För att det ska bli lättare att inrätta och driva datatjänsten föreslås i paragrafen bli föreskrivet om stödtjänster som myndigheter som förvaltar geografisk information kan anlita när de fullgör lagenliga skyldigheter. Med hjälp av stödtjänsterna säkerställs det att infrastrukturen för geografisk information fungerar och är sammanhängande på det sätt som förutsätts i artiklarna 11, 12 och 15 i direktivet.

Enligt 1 mom. ska lantmäteriverket svara för att stödtjänster är tillgängliga, och närmare bestämmelser om innehållet i stödtjänsterna avses enligt 2 mom. bli utfärdade genom förordning av statsrådet. Det är meningen att stödtjänsterna å ena sidan ska vara sakkunnigtjänster som anknyter till fullgörandet av skyldigheter enligt lagens 7 §, exempelvis

rådgivningstjänster. Å andra sidan kan i stöd-tjänsterna ingå också andra tjänster som anknyter till 7 §, exempelvis tekniska stöd-tjänster. Exempel på andra stöd-tjänster är omvandlingstjänster enligt artikel 11.1 d i direktivet; dessa är fristående från gränssnitt-tjänsterna och gäller datamallar och koordinatsystem, och de genomförs eventuellt i form av en centraliserad tjänst. Det föreslås att lantmäteriverket ska svara för att stöd-tjänsterna är tillgängliga, och närmare bestämmelser om deras innehåll avses bli utfärdade genom förordning av statsrådet.

Det är meningen att myndigheter som förvaltar geografisk information ska kunna anlita dessa tjänster i överensstämmelse med sina egna behov, när de fullgör skyldigheter enligt lagens 7 §. Myndigheterna har inte någon som helst skyldighet att anlita stöd-tjänsterna.

**10 §. Anlitande av sök- och stöd-tjänster med avseende på andra datamängder.** Skyldigheterna enligt INSPIRE-direktivet och den föreslagna lagen gäller endast vissa offentliga geografiska datamängder som myndigheter innehar och som omfattas av lagen. Enligt artikel 12 i direktivet ska medlemsstaterna ändå se till att det blir möjligt också för sådana organisationer och andra som har samlat in eller producerat geografisk information av nationellt, regionalt eller lokalt intresse att göra denna geografiska information tillgänglig.

Eftersom genomförandet av direktivet med avseende på nättjänster bygger på användning av sådan gränssnittsteknik i ett allmänt datanät som decentraliserats mellan olika organisationer kräver genomförandet av artikel 12 inte lagstiftningsåtgärder vad tillgängliggörandet av datamängder i datanätet beträffar. Det är däremot nödvändigt att utfärda bestämmelser om utomståendes rätt att anlita sök- och stöd-tjänster. Detta föreslås ske i 1 mom., enligt vilket även andra än de myndigheter som förvaltar geografisk information får lägga in geografiska datamängder som de innehar i en söktjänst som avses i 8 § och anlita stöd-tjänster som avses i 9 §. Bestämmelsen avses gälla både myndigheter och andra som förvaltar sådana geografiska datamängder som inte avses i lagen. Dessa andra kan vara t.ex. företag, universitet eller sådana sammanslutningar som samlar in in-

formation; de föreslås ha möjlighet att, om de så önskar, lägga in sina datamängder i samma tjänstenät som myndigheterna.

Myndigheter som förvaltar geografisk information innehar också andra geografiska datamängder av nationell, regional eller lokal betydelse än sådana som omfattas av direktivet. Därför föreslås det i 2 mom. bli föreskrivet att myndigheter har rätt att sammanlänka andra än i 3 § avsedda geografiska datamängder som de innehar med de söktjänster som avses i 8 § och att anlita stöd-tjänster som avses i 9 §.

Principen för anlitaandet av sök- och stöd-tjänster är att datamängden uppfyller de lagstadgade kraven. Metadata ska med andra ord vara i den form som krävs i 4 § och geografiska datamängder ska vara tillgängliga i interoperabel form så som förutsätts i 6 §. I 3 mom. föreslås dessutom bli föreskrivet om rätten för lantmäteriverket, den myndighet som svarar för stöd-tjänsterna, att vid behov fastställa andra nödvändiga villkor och begränsningar för anlitaandet av stöd-tjänster. Begränsningarna kan behövas t.ex. för att trygga tjänsternas tekniska funktionsduglighet och reglera belastningen. Innan begränsningar fastställs ska lantmäteriverket enligt förslaget meddela den delegation för behandling av geodatafrågor som avses i 17 § de allmänna principerna för dem.

**11 §. Informationsutbyte mellan myndigheter.** Paragrafen innehåller bestämmelser enligt vilka en myndighet som avses i lagen ska göra en geografisk datamängd som den innehar tillgänglig för en annan myndighet. I artikel 17 i direktivet finns bestämmelser om datadelning; på så sätt har man velat betona att skyldigheten att lämna ut information är ömsesidig och framhålla allmänna åtgärder som underlättar datadelning. I lagens 4 kap. föreslås särskilda bestämmelser om åtgärder till stöd för datadelning som anknyter till villkor för och avtal om utnyttjandet av geografiska datamängder samt avgiftsgrunderna.

Enligt förslaget ingår i 1 mom. en allmän skyldighet för en myndighet som förvaltar geografisk information att lämna ut en i denna lag avsedd interoperabel datamängd till en annan myndighet, om den andra myndigheten behöver utnyttja denna datamängd för att kunna fullgöra uppgifter som hör samman

med utövning av offentlig makt. Paragrafen gäller därmed inte utlämnande av datamängder till myndigheter för andra ändamål än myndighetsuppgifter.

I praktiken kan organisering av det informationsutbyte som avses i paragrafen förut-sätta ett avtal om saken som ingås i förväg, registrering eller ett tillståndsförfarande för att den datasekretess som eventuellt ansluter sig till datamängderna inte ska äventyras. Ett tillvägagående av detta slag får dock inte i praktiken utgöra ett hinder för informationsutbyte. Det bör med andra ord vara så snabbt och smidigt som möjligt, och de nödvändiga begränsningarna bör stå i rätt proportion till syftet med dem.

I brådskande fall som t.ex. i överraskande olycksituationer kan det i praktiken vara så att ett förfarande som annars är motiverat utgör ett hinder för informationsutbyte. Det kan emellertid vara svårt för en myndighet som förvaltar geografisk information att förbereda sig för sådana situationer redan av den anledningen att den inte har vetskap om ett eventuellt användningsbehov. Därför föreslås 2 mom. uppta en bestämmelse om en gemensam skyldighet för myndigheter som förvaltar respektive använder geografisk information att i förväg bereda sig på att datamängderna är obehindrat tillgängliga för händelse av eventuella brådskande situationer. Genom bestämmelsen framhålls myndigheternas ömsesidiga skyldighet att överlägga om frågor som anknyter till informationsutbyte redan innan ett akut behov av att utnyttja datamängder uppstår och i vissa fall att överföra datamängder till användarens system som förhandsåtgärd. Behovet av framförhållning varierar kraftigt inom olika ansvarsområden.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om utlämnande av information till myndigheter i andra medlemsstater i Europeiska gemenskapen, till gemenskapsinstitutioner eller gemenskapsorgan och till organ som inrättats genom internationella avtal där Finland och EU är parter. Skyldigheten att lämna ut information avses dock inte vara lika vidsträckt som när det är fråga om nationella myndigheter, eftersom skyldigheten föreslås omspanna bara datamängder som behövs för uppgifter som påverkar miljöns tillstånd. Bestämmel-

sen motsvarar artikel 17.4 och 17.5 i direktivet.

#### 4 kap. **Villkor, avtal och avgiftsgrunder som gäller tillgång till och utnyttjande av geografiska datamängder**

**12 §. Avgifter för tjänster.** Paragrafen föreslås innehålla bestämmelser om avgifter för data- och stödtjänster som hör samman med den nationella infrastrukturen för geografisk information. Huvudregeln är att lagen om grunderna för avgifter till staten, kommunallagen och annan speciallagstiftning med stöd av vilken det besluts om avgifter för myndigheternas prestationer ska följas.

Enligt 1 mom. ska söktjänster vara avgiftsfria. Detta följer av huvudregeln i artikel 14.1 i direktivet, enligt vilken de allmänna söktjänsterna ska vara tillgängliga kostnadsfritt för allmänheten.

I 2 mom. föreskrivs det i överensstämmelse med artikel 17.3 i direktivet att avgift inte får tas ut för geografiska datatjänster som tillhandahålls Europeiska gemenskapens institutioner och organ för fullgörande av rapporteringsskyldigheter enligt gemenskapens miljölagstiftning.

I övrigt föreslås de allmänna bestämmelserna om avgifter som myndigheter tar ut bli tillämpliga på avgifterna för tjänster. I 3 mom. finns en hänvisningsbestämmelse om detta. Den elektriska kommunikationen i anslutning till offentlig förvaltning och offentliga tjänster utvecklas just nu aktivt under finansministeriets ledning, liksom också informationspolicyn beträffande grunddatalager, och därför anses det inte vara ändamålsenligt att i denna lag föreskriva mera detaljerat om avgiftsbeläggande av geografiska datamängder och tjänster som hänför sig till dem.

**13 §. Avgifter för utnyttjande av geografiska datamängder.** Paragrafen innehåller bestämmelser om avgifter för utnyttjande av datamängder som ingår i den nationella infrastrukturen för geografisk information. På motsvarande sätt som i 12 § föreslås bli föreskrivet för tjänsternas del föreslås det att det som någon annanstans föreskrivs om de avgifter som myndigheter tar ut ska gälla också

för avgifter för utnyttjande av datamängder. Som undantag från detta föreslås det i 1 mom. bli föreskrivet att avgift inte tas ut för utnyttjande av metadata. Detta följer i likhet med vad som är fallet i 12 § av huvudregeln i artikel 14.1 i direktivet, enligt vilken söktjänster ska vara avgiftsfria. Detta motsvarar också nuvarande praxis i samband med distributionen av metadata för geografisk information.

I 3 mom. föreskrivs det enligt förslaget i överensstämmelse med artikel 17.3 i direktivet att avgift inte får tas ut för geografiska datamängder som tillhandahålls Europeiska gemenskapens institutioner och organ för fullgörande av rapporteringsskyldigheter enligt gemenskapens miljölagstiftning.

**14 §. Elektroniska handelstjänster.** I artikel 14.4 i direktivet sägs det att om avgifter tas ut för nättjänster ska medlemsstaten se till att e-handelstjänster är tillgängliga, vilket i praktiken betyder att betalningarna ska kunna skötas elektroniskt. Därför föreslås det i paragrafen bli föreskrivet att en myndighet som förvaltar geografisk information ska se till att sådana tjänster är tillgängliga när den tar ut avgift för utnyttjande av datamängder som avses i lagen eller för tjänster som hänför sig till utnyttjandet. Den elektroniska kommunikationen i anslutning till offentlig förvaltning och offentliga tjänster utvecklas som bäst kraftigt under finansministeriets ledning, och därför anses det inte vara ändamålsenligt att i denna lag föreskriva mera detaljerat om elektroniska handelstjänster.

**15 §. Villkor för utnyttjande av geografiska datamängder.** Skyldigheten att göra interoperabla geografiska datamängder tillgängliga i ett datanät innebär inte att datamängderna kan utnyttjas helt utan restriktioner. Med stöd av upphovsrätten kan en myndighet som förvaltar geografisk information alltjämt ställa sådana villkor för utnyttjande av datamängden som den anser vara nödvändiga. Denna princip ingår i artiklarna 11 och 17 i direktivet. I 1 mom. ingår en bestämmelse som klargör ställandet av villkor för utnyttjandet. För att de geografiska datamängder som lagen avser ändå ska vara så lättillgängliga som möjligt bör villkoren för utnyttjande av datamängderna också vara så genomblickbara och lättillgängliga som möjligt. Därför

åläggs enligt förslaget de myndigheter som förvaltar geografisk information att dra försorg om att villkoren och avtalsmallar som hänför sig till dem är tillgängliga i datanätet.

Direktivets främsta syfte har varit att förenkla utlämnandet av nationella geografiska datamängder till Europeiska gemenskapens institutioner och organ. I detta syfte utarbetas med stöd av artikel 17.8 i direktivet genomförandebestämmelser genom vilka villkoren för licenser som används i samband med utlämnanden av detta slag regleras. I 2 mom. föreskrivs det i överensstämmelse med direktivet om utlämnande av geografiska datamängder till Europeiska gemenskapens institutioner och organ genom en hänvisning till kommissionens genomförandeförordning om detta.

## 5 kap. Särskilda bestämmelser

**16 §. Jord- och skogsbruksministeriets uppgifter.** Artikel 19.2 i direktivet förutsätter att varje medlemsstat utser en kontaktpunkt som ska ha ansvaret för kontakter med kommissionen med avseende på direktivet. Enligt paragrafen verkar jord- och skogsbruksministeriet som denna kontaktpunkt. Också den allmänna styrningen och uppföljningen av verkställigheten av lagen är en uppgift för ministeriet, till vars ansvarsområde sammanvändningen av geografisk information hör enligt 19 § i reglementet för statsrådet.

**17 §. Delegation för behandling av geodatafrågor.** I paragrafen föreskrivs det att det i anslutning till jord- och skogsbruksministeriet ska inrättas en delegation som behandlar geodatafrågor. Delegationen ska vara en sådan samarbets- och samordningsinstans med avseende på INSPIRE-direktivet och genomförandet av det som avses i artikel 19 i direktivet. På så sätt ska delegationen stödja jord- och skogsbruksministeriets verksamhet som i direktivet avsedd kontaktpunkt och ministerium som styr frågor i anslutning till datadelning, dvs. sammanvändning av geografisk information.

Delegationen ska enligt 2 mom. inte bara stödja kontaktpunkten utan också ge akt på och bedöma utvecklingen och utnyttjandet av den nationella infrastruktur för geografisk information som avses i den föreslagna lagen,

ta initiativ och ge utlåtanden. Närmare bestämmelser om delegationens uppgifter och sammansättning kommer enligt ett bemyndigande i 2 mom. att utfärdas genom förordning av statsrådet. Statsrådet föreslås utse medlemmarna i delegationen.

De samarbets- och samordningsstrukturer som direktivet förutsätter inbegriper dessutom ett samarbetsnätverk på bred bas. Avsikten är att jord- och skogsbruksministeriet och lantmäteriverket ska ha hand om samarbetsnätverkets verksamhet. Nätverket stöder för sin del verkställigheten av lagen och beredningen av INSPIRE-direktivets genomförandebestämmelser, något som sker under kommissionens ledning, i sin egenskap av samarbets- och samordningsinstans i enlighet med artikel 18 i direktivet. Nätverkets verksamhet baserar sig på frivillig medverkan, och det finns därmed inte behov av att föreskriva på lagnivå om inrättandet av det.

**18 §. Övervakning.** Enligt artikel 21 i INSPIRE-direktivet ska medlemsstaterna övervaka uppbyggnaden och utnyttjandet av sina infrastrukturer för geografisk information. Enligt artikeln ska de också sända till kommissionen en rapport om genomförandet av direktivet. Enligt 16 § i den föreslagna lagen ska jord- och skogsbruksministeriet följa upp verkställigheten av lagen och också utarbeta den rapport som förutsätts i direktivet. Vid behov får jord- och skogsbruksministeriet anlita lantmäteriverket eller Geodetiska institutet när rapporten utarbetas. Utarbetandet av rapporten förutsätter att ministeriet av de myndigheter som är med om att verkställa lagen får nödvändig information, bl.a. om utnyttjandet av geografiska datamängder som gjorts tillgängliga i ett datanät så som förutsätts i lagen. Därför föreslås 1 mom. innehålla en bestämmelse om skyldigheten för de myndigheter som förvaltar geografisk information att övervaka utnyttjandet av sådana datamängder och att ge in övervakningsuppgifterna till jord- och skogsbruksministeriet. I 2 mom. åläggs lantmäteriverket motsvarande skyldighet när det gäller den information som lagts in i söktjänsten.

Närmare bestämmelser om övervakningen och översändningen av övervakningsuppgifter föreslås bli utfärdade genom förordning av statsrådet.

**19 §. Ikraftträdande.** Lagen föreslås träda i kraft den 15 maj 2009.

Enligt 2 mom. utfärdas dessutom genom förordning av statsrådet bestämmelser om tidsfrister inom vilka myndigheterna ska uppfylla kraven enligt den föreslagna lagen. Tidsfristerna, som till en del är olika för olika teman, grundar sig på direktivet och på de genomförandebestämmelser som med stöd av direktivet utfärdas i form av förordningar av kommissionen.

## 2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Kommissionens genomförandebestämmelser som INSPIRE-direktivet förutsätter kommer i huvudsak att antas i form av förordningar av kommissionen och är därmed direkt tillämpliga utan något särskilt nationellt genomförande. En del av dessa genomförandebestämmelser kommer att antas först efter att den tidsfrist för det nationella genomförandet som anges i direktivet har löpt ut. Genomförandebestämmelserna om övervakning och rapportering kommer att antas i form av ett beslut av kommissionen.

Det är meningen att den övriga nationella reglering som genomförandet av direktivet förutsätter och som inte kräver bestämmelser på lagnivå ska ske genom förordning av statsrådet. Lagen föreslås uppta bemyndiganden med stöd av vilka mera detaljerade bestämmelser som preciserar lagen kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

Genom förordning av statsrådet avses för det första bli föreskrivet om geografiska datamängder som omfattas av lagen och om tidsfrister inom vilka de lagstadgade kraven ska uppfyllas för deras del. Genom förordning avses också bli föreskrivet närmare om inläggningen av metadata i den söktjänst som inrättas genom den föreslagna lagen, om lantmäteriverkets stödtjänster och inrättandet av dem samt om delegationen för geografisk informations sammansättning, uppgifter och mandatperiod. Likaså avses närmare bestämmelser om övervakningsskyldigheten för myndigheter som förvaltar geografisk information och för lantmäteriverket bli utfärdade genom förordning.

Ett utkast till förordning av statsrådet ingår som bilaga till denna proposition. Innehållet i förordningen avgörs dock till en del senare, framför allt utgående från kommissionens genomförandebestämmelser och eventuella ytterligare behov som det nationella planet. Avsikten är att det omfattande samarbetsnätverk som beskrivs ovan ska anlitas som stöd när förordningen bereds.

### 3 Ikraftträdande

Direktivet förutsätter att de nationella lagar och förordningar som krävs för genomförandet sätts i kraft senast den 15 maj 2009. Lagen föreslås därmed träda i kraft den 15 maj 2009. Avsikten är dock att genom en förordning av statsrådet som utfärdas med stöd av den föreslagna lagen föreskriva om den tidtabell enligt vilken de skyldigheter som följer av lagen träder i kraft för olika geografiska datamängders del.

### 4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

I 10 § 1 mom. i grundlagen föreskrivs det om skydd för privatlivet och för personuppgifter. Enligt bestämmelsen utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. Allmänna bestämmelser om skyddet för personuppgifter finns i personuppgiftslagen, genom vilken skyddet för privatlivet och för den personliga integriteten tryggas vid behandling av personuppgifter. Utlämnandet av personuppgifter ur myndigheternas personregister regleras dessutom i 16 § 3 mom. i offentlighetslagen. På gemenskapsnivå föreskrivs det i personuppgiftsdirektivet om skyddet för personuppgifter.

INSPIRE-direktivet gäller i princip inte personuppgifter, men vissa nationella datamängder som omfattas av direktivet kan ändå utgöra personregister som avses i personuppgiftslagen. Geografisk information är också personuppgifter som avses i personuppgiftslagen, om den kan kopplas till en identifierbar fysisk person. Tekniskt sett är det emellertid vanligtvis möjligt att vid behov skilja åt geografisk information och personuppgif-

ter i nationella datamängder som omfattas av direktivet. När datadelningen mellan myndigheter organiseras kan detta vara av betydelse, särskilt för genomförande av den princip om ändamålsbundenhet som fastställs i 6 och 7 § i personuppgiftslagen.

Avsikten är att den föreslagna lagen inte ska avvika från bestämmelserna i personuppgiftslagen och offentlighetslagen. För säkerställande av detta föreslås i lagens 6 § bli inskrivet ett uttryckligt krav på att myndigheter som förvaltar geografisk information ska beakta de krav som anges i de nämnda lagarna när de utarbetar datamängder för att lägga in dem i infrastrukturen för geografisk information, alldeles som de krav som ställs i annan lagstiftning som eventuellt gäller datamängderna i fråga. Så kallade interoperabla geografiska datamängder som är avsedda att lagras in i infrastrukturen för geografisk information kommer därmed att omfattas av samma bestämmelser som annat utlämnande av uppgifter som myndigheterna innehar. Till den del en geografisk datamängd anses utgöra ett personregister är det den myndighet som förvaltar den geografiska informationen som själv är registeransvarig.

Den föreslagna lagen innehåller inte några närmare bestämmelser om vad personuppgiftslagen och offentlighetslagen i praktiken förutsätter beträffande olika geografiska datamängder. Tekniska och andra krav på datamängder som ska ingå i infrastrukturen för geografisk information specificeras inte förän i genomförandebestämmelserna, som utfärdas i form av gemenskapsförordningar. Skyddet för personuppgifter beaktas i dessa förordningar, eftersom det i artikel 13.3 i INSPIRE-direktivet uttryckligen hänvisas till kraven i personuppgiftsdirektivet. Också skäl 24 i direktivets ingress förutsätter att bestämmelserna om nättjänster genomförs helt i enlighet med principerna om skyddet av personuppgifter enligt personuppgiftsdirektivet.

På detta sätt uppfylls personuppgiftslagens och därigenom grundlagens krav på skydd för personuppgifter genom den allmänna bestämmelsen i 6 § 2 mom. och de genomförandebestämmelser som kompletterar direktivet. För tydlighetens skull föreslås en informativ hänvisning till genomförandebestämmelserna bli inskriven i 6 § 3 mom.



På de grunder som nämns ovan anses det att den lag om en infrastruktur för geografisk information som föreslås i propositionen kan stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

## Lag

### om en infrastruktur för geografisk information

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

#### 1 kap.

#### Allmänna bestämmelser

##### 1 §

#### Lagens syfte

Syftet med denna lag är att förbättra tillgängligheten och utnyttjandet av geografiska datamängder som innehas av myndigheter genom att det upprättas en sammanhängande infrastruktur för geografisk information och dess tjänster görs allmänt tillgängliga.

##### 2 §

#### Definitioner

I denna lag avses med:

1) *geografisk information* sådan information i elektroniskt format om fysiskt territorium som, såsom attribut hos informationsobjekt,

avser deras läge i form av en direkt eller indirekt referens till en viss plats eller ett visst geografiskt område,

2) *informationsobjekt* en abstrakt representation av en fysisk företeelse,

3) *infrastruktur för geografisk information* metadata, geografiska datamängder och geografiska datatjänster, nättjänster och nätteknik, avtal om utlämnande av, tillgång till och utnyttjande av information samt mekanismer för samordning och övervakning som är fastställda, i drift eller görs tillgängliga i enlighet med denna lag och Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/2/EG om upprättande av en infrastruktur för rumslig information i Europeiska gemenskapen (Inspire), nedan *INSPIRE-direktivet*,

4) *geografisk datamängd* en identifierbar samling av geografisk information i elektroniskt format,

5) *myndighet* myndigheter som avses i 4 § 1 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), frånsett domstolar och andra rättskipningsorgan,

6) myndighet som förvaltar geografisk information varje myndighet som för att sköta de uppgifter som hör till den förvaltar eller uppdaterar en ursprunglig geografisk datamängd som omfattas av denna lag.

Det som i denna lag föreskrivs om myndigheter gäller också sammanslutningar, inrättningar, stiftelser och enskilda personer som avses i 4 § 2 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

## 2 kap.

### Datamängder och information i infrastrukturen för geografisk information

#### 3 §

#### *Geografiska datamängder som omfattas av lagen*

Bestämmelserna i denna lag tillämpas på offentliga geografiska datamängder som innehålls av myndigheter och hör till något av följande teman:

1) referenskoordinatsystem och höjdsystem, geografiska rutnätssystem, geografiska namn, administrativa enheter, adresser, fastigheter, trafiknät, hydrografi och skyddade områden,

2) höjd, landtäckning, ortofoto och geologi,

3) statistiska enheter, byggnader, mark, markanvändning, människors hälsa och säkerhet, allmännyttiga och offentliga tjänster, nätverk och anläggningar för miljöövervakning, produktions- och industrianläggningar, jordbruks- och vattenbruksanläggningar, befolkningsfördelning, områden med särskild reglering samt enheter för rapportering, naturliga riskområden, atmosfäriska förhållanden, geografiska meteorologiska förhållanden, geografiska oceanografiska förhållanden, havsområden, biogeografiska regioner, naturtyper och biotoper, arters utbredning, energiresurser och mineralfyndigheter.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om geografiska datamängder som omfattas av lagen.

#### 4 §

#### *Information som beskriver geografiska datamängder och geografiska datatjänster*

Myndigheter som förvaltar geografisk information ska utarbeta och uppdatera information som beskriver geografiska datamängder som omfattas av denna lag och datatjänster som hänför sig till dessa (*metadata*).

Bestämmelser om tekniska krav på innehållet i metadata finns i kommissionens förordning (EG) nr 1205/2008 om genomförande av INSPIRE-direktiv om metadata.

#### 5 §

#### *Sekretessbelagda uppgifter*

Bestämmelserna i 4 § tillämpas också på geografiska datamängder som innehåller sekretessbelagda uppgifter, om det inte föreskrivs att dessa är sekretessbelagda för skydd av Finlands internationella förbindelser, allmän säkerhet eller det nationella försvaret.

#### 6 §

#### *Interoperabel geografisk datamängd*

Myndigheter som förvaltar geografisk information ska utarbeta och uppdatera en för datadelning lämpad version av varje geografisk datamängd som omfattas av denna lag (*interoperabel geografisk datamängd*).

När interoperabla geografiska datamängder utarbetas och hanteras ska personuppgiftslagen (523/1999) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet samt vad som föreskrivs någon annanstans i lag iakttas.

Bestämmelser om krav på interoperabla geografiska datamängders innehåll och organisation utfärdas genom en förordning som kommissionen antar med stöd av artikel 7 i INSPIRE-direktivet.

## 3 kap.

**Geografiska datamängders tillgänglighet samt tjänster som ingår i infrastrukturen för geografisk information**

## 7 §

*Tillgängligheten av geografiska datamängder i ett datanät*

Myndigheter som förvaltar geografisk information ska se till att interoperabla geografiska datamängder är tillgängliga i ett datanät för visning och överföring.

Bestämmelser om tekniska krav på tillgängliggörande av interoperabla geografiska datamängder i datanätet utfärdas genom en förordning som kommissionen antar med stöd av artikel 16 i INSPIRE-direktivet.

## 8 §

*Söktjänst*

Lantmäteriverket svarar för att det inrättas en nättjänst som gör det möjligt att söka geografiska datamängder och tjänster som anknyter till dem samt att visa metadata om dessa (*söktjänst*).

Myndigheter som förvaltar geografisk information ska se till att metadata läggs in i söktjänsten. Närmare bestämmelser om inläggningen utfärdas genom förordning av statsrådet.

Bestämmelser om tekniska krav på söktjänsten utfärdas genom en förordning som kommissionen antar med stöd av artikel 16 i INSPIRE-direktivet.

## 9 §

*Stödtjänster*

I syfte att säkerställa att den infrastruktur för geografisk information som avses i denna lag fungerar och är sammanhängande svarar lantmäteriverket för att det finns stödtjänster som de myndigheter som förvaltar geografisk information kan anlita när de fullgör skyldigheter enligt 7 § och utnyttjar infrastrukturen.

Närmare bestämmelser om stödtjänsterna och om inrättandet av dem utfärdas genom förordning av statsrådet.

## 10 §

*Anlitande av sök- och stödtjänster med avseende på andra datamängder*

Även andra än de myndigheter som förvaltar geografisk information har rätt att lägga in metadata i söktjänster om interoperabla geografiska datamängder som är tillgängliga i datanätet, samt att anlita stödtjänster som avses i 9 §.

Det som bestäms i 1 mom. gäller också andra än i 3 § avsedda geografiska datamängder som innehåses av myndigheter som förvaltar geografisk information.

Lantmäteriverket får fastställa sådana villkor och begränsningar för anlitandet av stödtjänster i situationer enligt 1 och 2 mom. som verket anser vara nödvändiga. Lantmäteriverket ska meddela den delegation som avses i 17 § de allmänna principerna för villkor och begränsningar av detta slag.

## 11 §

*Informationsutbyte mellan myndigheter*

En myndighet som förvaltar geografisk information ska göra en interoperabel geografisk datamängd som den innehar tillgänglig för en annan myndighet, om den andra myndigheten behöver utnyttja denna datamängd för att kunna fullgöra uppgifter som hör samman med utövning av offentlig makt.

Den myndighet som förvaltar geografisk information och den i 1 mom. avsedda andra myndigheten ska se till att den geografiska datamängden är obehindrat tillgänglig, om det är sannolikt att det finns behov av att också utnyttja den i brådskande situationer.

En myndighet som förvaltar geografisk information ska också lämna ut sådana interoperabla datamängder till myndigheter i andra medlemsstater, till gemenskapsinstitutioner eller gemenskapsorgan och till organ som inrättats genom internationella avtal där Finland och EU är parter som dessa behöver

för uppgifter som påverkar miljöns tillstånd och som det föreskrivs att de ska fullgöra.

4 kap.

**Villkor, avtal och avgiftsgrunder som gäller tillgång till och utnyttjande av geografiska datamängder**

12 §

*Avgifter för tjänster*

Söktjänsten är avgiftsfri.

Avgift tas inte ut för geografiska datatjänster som tillhandahålls Europeiska gemenskapens institutioner och organ för fullgörande av rapporteringsskyldigheter enligt gemenskapens miljölagstiftning.

I fråga om avgifter för tjänster som avses i denna lag gäller i övrigt vad som i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) och i någon annan lag bestäms eller vad som med stöd av kommunallagen (365/1995) besluts om avgifter för myndigheternas prestationer.

13 §

*Avgifter för utnyttjande av geografiska datamängder*

Information som beskriver geografiska datamängder får utnyttjas avgiftsfritt.

I fråga om avgifter för utnyttjande av interoperabla geografiska datamängder som myndigheter som förvaltar geografisk information har gjort tillgängliga i datanätet gäller i övrigt vad som i lagen om grunderna för avgifter till staten och i någon annan lag bestäms eller vad som med stöd av kommunallagen besluts om avgifter för myndigheternas prestationer.

Avgift tas inte ut för geografiska datamängder som tillhandahålls Europeiska gemenskapens institutioner och organ för fullgörande av rapporteringsskyldigheter enligt gemenskapens miljölagstiftning.

14 §

*Elektroniska handelstjänster*

Om en myndighet som förvaltar geografisk information tar ut avgift för utnyttjande av interoperabla geografiska datamängder som avses i denna lag eller för tjänster som hänför sig till utnyttjandet, ska den se till att nät-tjänster är tillgängliga för elektronisk kommunikation och betalning av avgifterna.

15 §

*Villkor för utnyttjande av geografiska datamängder*

Myndigheter som förvaltar geografisk information kan ställa villkor för visning, överföring eller utnyttjande av datamängderna. Villkoren och en avtalsmall som hänför sig till dem ska vara tillgängliga i datanätet.

Bestämmelser om utlämnande av geografiska datamängder till Europeiska gemenskapens institutioner och organ utfärdas genom en förordning som kommissionen antar med stöd av artikel 17 i INSPIRE-direktivet.

5 kap.

**Särskilda bestämmelser**

16 §

*Jord- och skogsbruksministeriets uppgifter*

Jord- och skogsbruksministeriet styr och följer upp verkställigheten av denna lag och verkar som kontaktpunkt enligt INSPIRE-direktivet.

17 §

*Delegation för behandling av geodatafrågor*

I anslutning till jord- och skogsbruksministeriet finns en delegation som behandlar geodatafrågor. Statsrådet utser medlemmarna i delegationen.

Delegationen ska, utöver vad som bestäms någon annanstans i denna lag, stödja den i 16 § avsedda kontaktpunktens verksamhet,

bedöma utvecklingen och utnyttjandet av den infrastruktur för geografisk information som avses i denna lag, ta initiativ och ge utlåtan- den. Närmare bestämmelser om delegatio- nens sammansättning, uppgifter och mandat- period utfärdas genom förordning av statsrå- det.

## 18 §

*Övervakning*

Myndigheter som förvaltar geografisk in- formation ska övervaka utnyttjandet av inter- operabla geografiska datamängder som gjorts tillgängliga i datanätet och ge in övervak- ningsuppgifterna till jord- och skogsbruks- ministeriet.

Lantmäteriverket ska övervaka kvaliteten, omfattningen och interoperabiliteten hos

samt utnyttjandet av den information som lagts in i söktjänsten, tillgängligheten av geo- grafiska datamängder i datanätet och data- tjänsternas kompatibilitet samt ge in över- vakningsuppgifterna till jord- och skogs- bruksministeriet.

Närmare bestämmelser om övervakningen och översändningen av övervakningsuppgif- ter enligt 1 och 2 mom. utfärdas genom för- ordning av statsrådet.

## 19 §

*Ikraftträdande*

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelser om tidsfrister inom vilka de myndigheter som förvaltar geografisk infor- mation ska uppfylla kraven enligt denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

---

Helsingfors den 13 mars 2009

**Republikens President**

**TARJA HALONEN**

Jord- och skogsbrukminister *Sirkka-Liisa Anttila*

*Bilaga  
Förordningsutkast*

## Statsrådets förordning

### om en infrastruktur för geografisk information

I enlighet med statsrådets beslut, fattat på föredragning från jord- och skogsbruksministeriet, föreskrivs med stöd av lagen av den 20 om en infrastruktur för geografisk information ( /20 ):

#### 1 §

*Geografiska datamängder som omfattas av lagen om en infrastruktur för geografisk information*

Geografiska datamängder enligt 3 § i lagen om en infrastruktur för geografisk information ( /2009 ) är följande:

1) referenskoordinat- och höjdsystem, geografiska rutnätssystem, geografiska namn, administrativa enheter, adresser, fastigheter, trafiknät, hydrografi och skyddade områden:

- a) Lantmäteriverkets namnregister,
- b) Lantmäteriverkets och Sjöfartsverkets datamängder som innehåller riksgränser, länsgränser, landskapsgränser, kommungränser och territorialvattengränser,
- c) Befolkningsregistercentralens, Vägförvaltningens och Lantmäteriverkets datamängder som innehåller adresser i fråga om byggnader, fastigheter och vägar,
- d) Lantmäteriverkets och kommunernas datamängd som rör fastighetsregistrets uppgifter om fastighetsindelningen,
- e) Vägförvaltningens, Banförvaltningscentralens, Sjöfartsverkets, Luftfartsförvaltningens och Lantmäteriverkets datamängder som rör trafiknäten och betjäna väg-, ban-, vatten-, flyg- och terrängtrafiken,

f) Lantmäteriverkets, Sjöfartsverkets och Finlands miljöcentralers datamängder som rör vattenområden, vattenförekomster och kanaler,

g) Finlands miljöcentralers, Forststyrelsens, Museiverkets och kommunernas datamängder som rör skyddade områden,

2) höjd, landtäcke, ortofoto och geologi:

a) Lantmäteriverkets höjdmodeller och datamängder som rör höjdkurvor samt Finlands miljöcentralers, Geologiska forskningscentralens och Sjöfartsverkets datamängder som rör insjöarnas djup och havsdjupet,

b) Lantmäteriverkets, Finlands miljöcentralers, Landsbygdsverkets och Skogsforskningsinstitutets datamängder som beskriver landtäcket,

c) Lantmäteriverkets, Finlands miljöcentralers, Landsbygdsverkets och försvarsmaktens ortofoton och flygbilder,

d) Geologiska forskningscentralens, Lantmäteriverkets och Finlands miljöcentralers datamängder som rör berggrund, geologiska formationer, kala berg, ytformer och grundvattenområden,

3) statistiska enheter, byggnader, mark, markanvändning, människors hälsa och säkerhet, allmännyttiga och offentliga tjänster, nätverk och anläggningar för miljöövervakning, produktions- och industrianläggningar,

jordbruks- och vattenbruksanläggningar, befolkningsfördelning, områden med särskild reglering samt enheter för rapportering, naturliga riskområden, atmosfäriska förhållanden, geografiska meteorologiska förhållanden, geografiska oceanografiska förhållanden, havsområden, biogeografiska regioner, naturtyper och biotoper, arters utbredning, energiresurser och mineralfyndigheter:

a) Statistikcentralens datamängder som rör statistiska enheter,

b) Befolkningsregistercentralens, kommunernas, Lantmäteriverkets, Museiverkets, Finlands miljöcentralers och de regionala miljöcentralernas datamängder som rör byggnader,

c) Geologiska forskningscentralens, Skogsforskningsinstitutets och Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomis datamängder som rör mark,

d) landskapsförbundens, kommunernas, Finlands miljöcentralers och de regionala miljöcentralernas datamängder som rör markanvändning,

e) Institutet för hälsa och välfärd, Livsmedelssäkerhetsverkets och kommunernas datamängder som hänför sig till människors hälsa och säkerhet,

f) Befolkningsregistercentralens, Lantmäteriverkets, Sjöfartsverkets, Finlands miljöcentralers, Energimarknadsverkets, de lokala räddningsmyndigheternas och kommunernas datamängder som rör allmännyttiga och offentliga tjänster,

g) de regionala miljöcentralernas och Finlands miljöcentralers, kommunernas och Meteorologiska institutets datamängder som rör nätverk och anläggningar för miljöövervakning,

h) miljötillståndsverkens, de regionala miljöcentralernas, Statistikcentralens, Lantmäteriverkets och kommunernas datamängder som rör produktions- och industrianläggningar,

i) Landsbygdsverkets, Livsmedelssäkerhetsverkets och jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentralers, arbets- och näringscentralernas, Vilt- och fiskeriforskningsinstitutets, miljötillståndsverkens och de regionala miljöcentralernas datamängder som rör jordbruks- och vattenbruksanläggningar,

j) Statistikcentralens och Befolkningsregistercentralens datamängder som rör befolkningsfördelning,

k) Finlands miljöcentralers, de regionala miljöcentralernas, miljötillståndsverkens, Sjöfartsverkets, kommunernas, arbets- och näringsministeriets och Lantmäteriverkets datamängder som rör områden med särskild reglering samt enheter för rapportering,

l) Finlands miljöcentralers, Skogsforskningsinstitutets och Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomis datamängder som rör naturliga riskområden,

m) Meteorologiska institutets datamängder som rör atmosfäriska förhållanden,

n) Meteorologiska institutets datamängder som rör geografiska meteorologiska förhållanden,

o) Meteorologiska institutets och Finlands miljöcentralers datamängder som rör geografiska oceanografiska förhållanden,

p) Meteorologiska institutets och Finlands miljöcentralers datamängder som rör havsområden,

q) Finlands miljöcentralers datamängder som rör biogeografiska områden,

r) Finlands miljöcentralers, Forststyrelsens och skogscentralernas datamängder som rör särskilda naturtyper och biotoper,

s) Finlands miljöcentralers, Naturhistoriska centralmuseets och Vilt- och fiskeriforskningsinstitutets datamängder som rör arters utbredning,

t) miljötillståndsverkens, Geologiska forskningscentralens, Skogsforskningsinstitutets, Statens tekniska forskningscentralers och landskapsförbundens datamängder som rör energiresurser,

u) Geologiska forskningscentralens datamängder som rör mineralfyndigheter.

## 2 §

### *Söktjänst*

Lantmäteriverket ska senast den 1 maj 2010 utarbeta och offentliggöra anvisningar för inläggning av metadata i den söktjänst som avses i 8 § i lagen om en infrastruktur för geografisk information och de villkor som avses i 10 § 3 mom. i den nämnda lagen.



## 3 §

*Att utarbeta och lägga in i söktjänsten information som beskriver geografiska datamängder (metadata)*

Myndigheter som förvaltar geografisk information ska senast den 15 maj 2010 utarbeta i 4 § i lagen om en infrastruktur för geografisk information avsedda metadata för geografiska datamängder enligt 1 § 1 mom. 1 och 2 punkten i denna förordning och om datatjänster som hänför sig till dem och senast den 31 december 2010 lägga in dessa metadata i söktjänsten.

Motsvarande metadata för datamängder enligt 1 § 1 mom. 3 punkten i denna förordning och datatjänster som hänför sig till dem ska utarbetas och läggas in i söktjänsten senast den 15 maj 2013.

Myndigheter som förvaltar geografisk information ska se till att metadata för nya datamängder som myndigheterna utarbetat eller kommit i besittning av efter de övergångstider som anges i 1 och 2 mom. läggs in i söktjänsten samtidigt som de nya datamängderna görs tillgängliga i ett datanät.

När egenskaperna hos geografiska datamängder och datatjänster förändras på så sätt att också metadata förändras, ska uppdaterade metadata läggas in i söktjänsten samtidigt som den ändrade datamängden eller datatjänsten görs tillgänglig i datanätet.

## 4 §

*Att göra geografiska datamängder tillgängliga via ett datanät*

Myndigheter som förvaltar geografisk information ska se till att sådana interoperabla geografiska datamängder enligt 6 § i lagen om en infrastruktur för geografisk information som de innehar är tillgängliga i ett datanät i enlighet med kraven i lagens 7 § inom sju år efter det att den genomförandebestämmelse enligt artikel 7.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/2/EG om upprättande av en infrastruktur för rumslig information i Europeiska gemenskapen (Inspire), nedan INSPIRE-direktivet, som gäller

organisering av informationen i datamängder har antagits.

Med avvikelse från 1 mom. ska dock sådana interoperabla geografiska datamängder enligt 6 § i lagen om en infrastruktur för geografisk information som färdigställs eller omarbetats tekniskt efter den 15 maj 2009 vara tillgängliga i datanätet i enlighet med kraven i lagens 7 § inom två år efter det att den genomförandebestämmelse enligt artikel 7.1 i INSPIRE-direktivet som gäller organisering av informationen i datamängder har antagits.

När en geografisk datamängd som omfattas av lagen om en infrastruktur för geografisk information ändras eller en ny datamängd som omfattas av den nämnda lagen färdigställs efter de övergångstider som anges i 1 och 2 mom. ska den myndighet som förvaltar den geografiska datamängden se till att en uppdaterad, för datadelning lämplig version finns tillgänglig i datanätet samtidigt som den ändrade eller nya datamängden tas i bruk.

## 5 §

*Stödtjänster*

Lantmäteriverket tillhandahåller följande sakkunnigtjänster i form av stödtjänster enligt 9 § i lagen om en infrastruktur för geografisk information:

1) en rådgivningstjänst som gäller tillämpning av lagen om en infrastruktur för geografisk information, denna förordning och INSPIRE-direktivet samt genomförandebestämmelserna för direktivet,

2) en rådgivningstjänst som gäller anvisningar och tekniska frågor kring verkställigheten av lagen om en infrastruktur för geografisk information och denna förordning och genomförandet av INSPIRE-direktivet och dess genomförandebestämmelser,

3) en rådgivningstjänst som gäller villkor och avtalsmallar för geografiska datamängder och utnyttjandet av dem.

Lantmäteriverket genomför dessutom i form av övriga stödtjänster enligt lagens 9 §:

1) nättjänster som hänför sig till omvandling av datamängder (*omvandlingstjänster*), för vilka det föreskrivs om tekniska krav ge-

nom en förordning som kommissionen antar med stöd av artikel 16 i INSPIRE-direktivet; och

2) nättjänster som hänför sig till sammanlänkning av datatjänster, för vilka det föreskrivs om tekniska krav genom en förordning som kommissionen antar med stöd av artikel 16 i INSPIRE-direktivet.

Lantmäteriverket driver dessutom en portal på internet till stöd för sakkunnigtjänsterna enligt 1 mom., tjänsterna enligt 2 mom. och den allmänna funktionsdugligheten för infrastrukturen för geografisk information.

De sakkunnigtjänster som avses i 1 mom. och den portal som avses i 3 mom. ska vara tillgängliga senast den 1 januari 2010. De tjänster som avses i 2 mom. ska vara tillgängliga i enlighet med en tidsplan som fastställs genom en förordning som kommissionen antar med stöd av artikel 16 i INSPIRE-direktivet.

## 6 §

### *Delegationen för geografisk information*

Delegationen för geografisk information ska:

1) följa den allmänna utvecklingen av den nationella infrastrukturen för geografisk information,

2) utifrån övervakningsrapporter som Lantmäteriverket bereder årligen följa utfallet av åtgärder som avses i lagen om en infrastruktur för geografisk information och denna förordning och vid behov vidta åtgärder för avhjälpan av brister,

3) behandla sådana ställningstaganden och framställningar med anknytning till genomförandet av infrastrukturen för geografisk information som EU-kommissionen bereder,

4) behandla eventuella nationella tillämpningsanvisningar för genomförandet av infrastrukturen för geografisk information,

5) behandla eventuella villkor och begränsningar enligt 10 § 3 mom. i lagen om en infrastruktur för geografisk information som Lantmäteriverket föreslår och som hänför sig till anlitandet av allmänna nättjänster,

6) ta initiativ och ge utlåtanden i frågor som gäller utveckling av geodataområdet.

Mandatperioden för delegationen för geografisk information är tre år. I delegationen ingår företrädare för inrikesministeriet, försvarsministeriet, finansministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, kommunikationsministeriet, miljöministeriet och arbets- och näringsministeriet. Till delegationen utses dessutom högst 6 medlemmar som företräder samarbetsnätverk inom branschen samt användare och producenter av sådan geografisk information och sådana geografiska data-tjänster som avses i lagen.

Lantmäteriverket är delegationens sekretariatsorganisation. Geodetiska institutet är delegationens ständiga tekniska sakkunnige. Delegationen kan också ha andra ständiga sakkunniga.

## 7 §

### *Övervakning av genomförandet och utnyttjandet av infrastrukturen för geografisk information*

Den övervakning som avses i 18 § 1 mom. i lagen om en infrastruktur för geografisk information ska resultera i uppgifter om antalet framställningar om visning och överföring av datamängder.

Lantmäteriverket publicerar årligen ett sammandrag av den övervakning som avses i 18 § 2 mom. i lagen om en infrastruktur för geografisk information. Sammandraget ska innehålla uppgifter om

1) fullständigheten hos metadata och om hur befintliga metadata svarar mot genomförandebestämmelserna enligt artikel 5.4 i INSPIRE-direktivet,

2) tillgången till metadata i den söktjänst som avses i 8 § i lagen om en infrastruktur för geografisk information,

3) den geografiska täckningsgraden för interoperabla geografiska datamängder som avses i 6 § i lagen om en infrastruktur för geografisk information,

4) den i 7 § i lagen om en infrastruktur för geografisk information avsedda tillgången i ett datanät till interoperabla geografiska datamängder som avses i lagens 6 § och datamängdernas överensstämmelse med genomförandebestämmelserna enligt artikel 7.1 i INSPIRE-direktivet,

5) utnyttjandet i datanätet av interoperabla geografiska datamängder enligt 6 § i lagen om en infrastruktur för geografisk information och om överensstämmelsen mellan de datatjänster som anknyter till geografiska datamängder och genomförandebestämmelserna enligt artikel 16 i INSPIRE-direktivet,

6) villkoren för tillgång till och utnyttjande av geografiska datamängder och datatjänster och om motsvarande avgifter,

7) begränsad tillgång för allmänheten och skälen till en sådan begränsning i enlighet med artikel 13 i INSPIRE-direktivet.

Myndigheter som förvaltar geografisk information och Lantmäteriverket ska översända de i denna paragraf avsedda övervakningsuppgifterna för det föregående året till jord- och skogsbruksministeriet före utgången av februari årligen.

#### 8 §

#### *Ikraftträdande*

Denna förordning träder i kraft den 20 .

---